

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0777
4	Work Number	R 2572
5	Page No (From... To)	1 to 46
6	Name of the Work	BARAVADANDA NAYAKA VRITTANTAMU
7	Subject	BARAVADANDA

B
777

TEL. R.
2571 to
2574

R. 2572

Office of the Curator,
Govt. Oriental Manuscripts Library,
Triplicane, Madras-5.

Basava danda nāyaka-
vittāntamu

ಬಸವದಂಡನಾಯಕ
ವಿತ್ತಾಂತಮು

(D.No. 2868. Bodwin's Collection)

Restored from the library Ms.

D. 2868 during the year 1960-61

R 2572
B 777

బసవదండనాయకవృత్తాంతము

శ్రీరామ.

శుభము.

ఆవిధము.

శ్రీకళ్యాణి పట్టణమునందు ప్రభుత్వముచే
యనుచుండిన జయనఖిల్లలరాముని మొదట ప్రభావము
ముచేయుచుండిన పాతనా యకల నేపేశముండును,
యితనిమే నట్లు కైన బుచ్చి పాతనా యకల నేపేశము
కుడును ప్రభావముచేసి నవివరములు వేరకైవము
తస్మాత్ పనకొని నవిభావమును, కూననాం కళ్యాణముని
మొదలగు వారి కథావృత్తాంతము కన్నకము లిట్లె
కాలెలు గుచేసినది.

గొప్ప పాతనా యకల కైన బుచ్చి పాతనా యకల నేపేశము
యితనిమే నట్లు కైన బుచ్చి పాతనా యకల నేపేశము
కుండును వేరు ప్రభుత్వముల ప్రభుత్వముచేసి నట్టి వి
వరములు.

గ. ఆసుప్త యాత్రికా నానకలకు వేరగి
తింగులు అట్లనకథ.

గ. మడివార యాత్రికా నానకలకు వేరగి
గురింగు వాసినకథ.

గ. నానకల సగిమ నానకలకు వేరగి
నానకల నకథ.

కథానానకలము.

శ్రీకళ్యాణి పట్టణమునందు జయనకులవారు
కయనఖిల్లలరాముడు రాజ్యము చేయుచుండ
కగా యానఖిల్లలరాముని కప్రభావము చేసినట్టి

అస వశంజనా యకునిజననముమొదలగు వృత్తాంతములు
వెట్టవన.

శ్రీకరవీరసాధు సహకారముజల-యతముక్తం.
సుపదార్థక నుభ్యమప్ర శంజమంజులలాని అనం.
నూర్జిలాగమనకనులంతు పశి.విరళ సయలనా
థు దోరంజె సాధనా మకరనాథుగా దగు రాల్తము
నగి శవీసే సల్పల ప్రజం. —

ఆకాళంకాగమ యుక్తం నుక్ర రంజనంక్ర
లాగ్రిదక యూప్లద శాలకళాప్రాక్ష్ణ. నమిక్ర మనిన్
తమిథ్ లాబ్బనావ నాల్క్రియ పాదకృణ్ణ పాత్రుత
సాధు చక్ర మకనాగి జ్జల సల్పామ నామకనాదాగురు
సాగమనాథు నగమనుభ్య జ్జు దావరాణి ప్పె. —

కయసానవర్జన.

సముక్రవర్జన:

మారిశయూగ్రి గృహమర్థమజ్జన. సరంగా లాహి
భోలారచంగి. కరదజ్జాతనివాస మిదిరియ జ్జన్
సోన ముక్ర త్తా. రమంజూరా వజ్జయ. పానకం
మరిజ్జరత్తా గుర్జకానీలప్ర ప్పకర లక్ష్మీ ముమరంజుంబు.
మేళాశ్రీ గాగరం సాగరం. —

మజనాగి కుద్దుజం శక్తివాశేక్ష్మ నాదేక్ష్మ.
గుంప్రపెంప్రక్తిప్ర తామళ మంకళం. పవళమానె నగళగరి
యానె. సాప్రమానబలధర వేదికంజిలల ముల్లంబగాళి
వహిప్రమాణవగ్గళశే. అమ్మగాజ్జురు దుసింధుససిం
ధు సబంధు చక్రయం. —

మరిన్ని యాప్రకారము ఆనంతాగి జ్జాకర
ప్రసరలాగ్రికర మధ్యమంతు.

ఉ. త్రిమహిమ దిండు సంతక హిమరవలమల అదుగ్గ.
వరజ్జిప్రాక ప్రాళి. మంజరి మున్నెవెళళశశిమం నాన
దాడించిదామం వీరాద్రయేత్. అదు శశికాంత సారద
విత్తిక్ష్మ సువర్జమహాధీకేంద్ర మలీతదుబెళళగాంత రప్ర
ప్రసగి మేంజెని శిర్జుదు లారభూదరం —

శశికాంతంబుళ్ళ. శశికాంతదకాంతంబు. నీళుదుకాంతు.
మోకవనదల మారకారణియ మైవేళగరెగళింగదళ్ళ. రం
జుమవళత కుళిల ప్రసురమం కవర్జాంధనమాకిలమై
నాగిదెస గిల్లెమోయనశి. ప్రజవేళసె జ్జురులా ర
భూదరం. —

తీకా: - చంద్రునికాంతంబు, నాద్రికాంతులమణికాం
తంబు, దువళమయన శారదాకాంతంబు, క్షీరసముక్ర మార
కాంతంబు, యాప్రకారంకాంతులకు ఆలక్ర మంతరితా
ప్రకృతేను. —

సురలరు వల్లదం సవేతరు. వాసుకియల్ల దహంప్ర. తాళ
సిద్ధరస మల్లిదళిర్ద సాలం సుమనాగి మణియల్ల దిర్భక.
సురసుకు వల్లదం సవేతరు. నిర్భరవల్లరి యల్లదేవు దల్ల
మునీంద్ర మల్లదే మంగ ప్రవిమల్ల తదద్వి యక్ర బాళి. —

తీకా: - కలపపెత్తేములును, శేషుడును, సిద్ధరసమ
యనశిగయను, మనాగి మారసుత్తెన మంజారాలి
ములును, కామగ్రి సుప్రసు, లలాదుట ఆనికలపవేక్
తగిలును మునిబురం సయూహములును యాప్రకా
రంప్రదేట. యవంజెని. —

నడియుం, నాదనశిం, లలాభువనశిం, నానామంగవె
తనిం సాధయం. శిర్జరసంగళం. సురభియంకాంతా
సంజానదం. ముదలిరెదెప్రవసి ద్ధరిం, దివి మిరిం.

గంధర్వశం । యక్షశం । మహిమంతాశ గణేంద్ర శం । మునిగళం

చెల్లావీయలు లారాచాళం . -

టీకా: - నడులును, నందనవనములును, లలాగం
సాములును, నానామలగాలసమూహములును, ఆ
మలరములును, సిద్ధరసాలును, కుసుమంశరాగాల
పరిమళాలులును, కుసుమాల కంఠారసమూహం
ములును, సిద్ధులును, వివిధులును, గంధరువులును
యక్షులును, ప్రేమయందు పరిణత గణాధిపతులును,
మనుషులను యాత్రకారులను ప్రంకబదనలారాచాలము
కజియాద్ర వప్పుబోధను.

ఈత్రుకారులు ఆలంకారులైనను పోలెడి
లారావల ఆద్ర భాగము యందు భూమిపై నమనాచార
ములందు శిగ్గింపబడియుండు.

పుట్టం: - లాగళి మదత్రు మంకలమ నల్లవచ్చెకెయి
వీధి మంకళిదమత్రుకాంతమణి, నారము వద్రు మవర్ణ
మాశ్చర్యము జనన మవరాజు వీధిలను జేయ గలపావళ
రమరీకల్ప మంతుల మణి గాత్రకం మనాచారం . -

టీకా: - ఈత్రుకారులు ఆరీమంకలము జాత్యవృత్తి
నందీధివీరులు లును వంద్రకాంతలు లులయీ నిర్మి
ణముయిన సత్వములును ప్రకారమునగా ప్రోక్ష
మూర్తి వంద్రకాజి వీధులును రమణీయముయిన గం
పావళిని రమరీకల్ప మంతుల ముగ్ధ గాత్రకంబులు
ను, ఈమణియమయిన గంపామును । రమరీకల్ప మం
తుల ముగ్ధ గాత్రకంబులును, యాత్రకారులు వాపు
బడినది గీతప్రకారు సాంబశివని యొకకైత్రుకారు
మనగపాచారు గా ప్రోక్షను.

పుట్టము: - దేవనారబుట్టి పరాకాణిలంబు యిది

కైకాంకు । సంప్రాప్త సంపద మం లాగు మ పామహ
జావీది । విలాసంతోయ్య సంతోష గర్వశంకార ।
బుట్టిలాగు పర్యం లానిదంశం నా సాభ్యవకం లు
గాత్రమకాల పురమం కలారిణి కస్తూరముం . -

టీకా: - ఆపట్టణము ను వర్జించుచుండును యిచ్చ
వికలశక్తియకాదు. కాంతి మూర్తిలక్ష్మకాశమును
సంప్రాప్త మను విశదీకరింపబడినది నదిని, పూ
హించుచుండులకు శక్తియకాదుంక సాభ్యసృజులు
నలువంటి కాలం యునునకి, కాల భూమ్యువారు ప
డిన భువంటిది . ఈశివీశుని కలారిణి నుణిమయిన ప
ట్టణము కైలాస పట్టణము . నూచే వారికి ఆలంబ
విస్తారమైనది.

పుట్టము: - మెసగు వలయుండు మెదియగునదీయి
ని మాంబకాంత వేత్తనీ వదెడం గినం । అవృతద్రా
చారు, సఖాని వాస దాఖాకుమ కశరాం మంతుల మణి
మంకల దివ్యమంగేంద్ర పీఠ దాళ । బసము భవంతి గళ
సగళిరంబు మలత్తమ 'బాల్మవీయముం . -

టీకా: - అత్ర కైలాస పట్టణము ఆనెక్రీక యాశిఖ
నిగ్రహం । యాననంబు బుట్టి యుండెను. ఆముఖమైన
గుహముయం దశ, చారుమనా పాశ్చిమ సఖాని వాస
మునందు, మవర్తినికేదీ వీధుడయిన సాంబ మూర్తిమం
తుల మనగపాశ్చిమ మణిరణాలయ మంకల వాపుబడి
నది వీధి వీధిమయిన మంగేంద్ర పీఠము, నింహావీధ
ముయందు ప్రహ్లాదిమిదంబు వారు ఆనెక్రీక ములనా
అనుచు ప్రాప్తంక గాను లాల్మ వివాదము యీ సాంబ

4.

6

5

19

మూర్తి కూర్చుండి యు పడికి నమయించు.
పూజ్యము: - సరస్వతీ లంకిత దాసార్జన! దావరేవము దా
మెందర డిడితానీల రమియ్యం! దావరేవము దా
భవయం! శిశు పృథ్వీంసు సాదాప్రేక్షాను దదక్షప్రసంఖ్య
ము నివేదించు మనుక్రేతరు దా శి యుభాదర పాశం మ
దక్షిణా! అప్రతాపగణకు బంధిదని దలిక్రూ దానం.
టీకా: - ఆసాంబ శిశుని సఖాసఖి నకు వచ్చిన ఏ
వసువుల, యంద్రదిత్వలకుల సమూహములు ముగ్ధ, దావ
రేవదలలు, యరగము భుజుగలిగిన వాసులు, సిద్ధ
ల సమూహములు ముగ్ధ, సాధ్యల సమూహములు ముగ్ధ,
యలకుల సమూహములు ముగ్ధ, మనుల సమూహములు
ముగ్ధ, మనువుల సమూహములు ముగ్ధ, శుద్ధ దేవతల సమూ
హములు ముగ్ధ, నరప్ర పక్షిల సమూహములు ముగ్ధ, దావ
శాది యుల ముగ్ధ, ప్రయద గణముల సమూహములు ముగ్ధ,
దేవని దాప్రతానా దేవ ధూని ధూనిగిన సమూహము
లు ముగ్ధ, గుప్తల గుండుక వస్తుం యం శిశి. ఆంబా.
పూజ్యము: - శిశుమేద సంతోషే పృథ్వీగణ్య కాశకాళ
గరేనభ్యకుండలం బుడిమెదగం! అశూలమభ్యయం వరమే
ప్రవసాణి నా వమోదాదానై వేదాంతాతావోదే ముత్త
బు నాభరం మెండుకాగితి యం! బుడివని బాంగకాంబాబుడి
గణ్యస్థల గాంధేరే మూలాభరమేతు కాగితి యంబుజవని
బాంగకాంబా బుడిగణ్యం సవీంబ గాంధేరే మూల బుద్ధిహం.
టీకా: - బుడిబు యుకమంజినీ, వంశ్రేభ్యయము, అనీత్ర
ము ముగ్ధ కంఠము నందు గరళము ముగ్ధ, సరస్వకుండలములు
ము, పక్షి స్థలమున ముగ్ధాణ్య శిశుచేత్ర అశూలము ముగ్ధ
వస్తువును ముగ్ధాణ్య! వస్తువు! చేత్ర అశూలము ముగ్ధ

7

8

వస్తువును ఆభ్యయమును ముగ్ధ, శిశుమేద సంతోషముల బుద్ధి
హంబు ముగ్ధ, వారసములు, ఆభ్యయములు గాకలిగిన వస్తువు
ము, వాసు భూగమునందు ఆత్మబాచ పాశంబి యంబు
బుడివని వాకుము, పాశిమేదకట్టుకాని దివళి నాప్రతాప
ము ముగ్ధ, కాగితి మూర్తిన ముగ్ధ పున దేహా కాంబాని కలిగిన
వాకుము, తరకా 2 యం బు సత్రము కలిగిన వాకుము, శి
ప్రకారము శూలము భరియించి యంబుడికి శూ 2 యంబుడిన
వా కయిను. -
పూజ్యము: - పరమానందములు యంబు సనైవేదనం, పా
శిశుకింజీర సాంకు రీవర్మం పృథ్వీ భూ పృథ్వీ ప్రయలమా
యంబు పృథ్వీ భూ పృథ్వీ సాగర సంతాప్తము భా కళం! ముగ్ధ
పాశాద్రకరం, వంశ్రేభ్యర సాస్ర వదా కాగితి భా ప్ర
ణుల సార శ్రీకరం శంకరం. -
టీకా: - ఆసాంబ శిశు ముగ్ధ ముగ్ధ వాకు ఆంబా,
పరమానంద మయం ఆంబు నట్టి వాకుము, ప్ర సనైవేద
నము ముగ్ధగిన వాకుము, పా శిశు శ్రీకరం 2 రాయము,
కింజీరస్థి నము ముగ్ధగిన పాంశిశు వళ వర్మము ముగ్ధ, శి
రము కలిగిన వాకుము, పృథ్వీ భూ పృథ్వీ సాగర భూ
ణములు గాగల వాకుము, ప్ర యల నిస్తా రమైన, మం
యంబు యంబు, ఆకిముగ్ధ దేహ భూభూణంతు! సంతాప్త
ము భా కళం - ప్రవ్రసమంబు నివంతి వాకుము, శున-
ఆంబుకయి నట్టి, కలపా: కళు భుక్, రణాంకరం:
సమక్రమ వంతి వాకుము, వంశ్రేభ్యరం: సాంబశ్ర
కు, ఆస్థానం: సభ్యయంబు ప్రంజినము వంబు వాక్కి,
ప్ర యల = నాప్రతాప చేయ బడిన వాక్కి, శ్రీ సంతాప్త
ము = సంతాప్త గలిగిన వట్టి వాక్కి, సభ్యయము వేల సెను.

9

వృత్తము: - తెగదద్దులం గదాళి పుష్పేదక ప్రలాం.
క్రీంచారీయం, భువంగీయం, నగపాంతుమత్తైరనగి
కులం, శివయవళాలాపమంకైళులం. మిగియ
ప్రతెగబా స్రీనం నలకినిం ముడియ్యమంతాకులం,
మృగశ్శుమవుళ గణంగళులం వకరే పంగిదనసానా
న దాళి.

టీకా: - తెగదద్దులం గదాళి పాకరంచారియం,
మైదకప్రలాం: కామారసావీమని లాడమోద గూ
శ్శుంకేపెట్టుకాని శరీరాలు మయ ప్రవీరు వైంచుకాని
యంబి నవాదాయెను. భువంగీశవీరుంకు నెలగిరు
చేయు మవులండా సాంబశివుడు, అనంతపురు
చనపుడు, కవలంబా - పారవీలయిరకె నిలా
నమును, కలంబాగజూ స్రీనంగణపలని ఆరింగ
నముచేయుచు ప్రీలయోమిద్దెపెట్టుకాని ఆకింబన
వారిడయ, మృగశ్శు - పంక్తుకు, మృగము నుద్రుంబన
వాడుగనుక ఆపంక్తుని శిరమున ద్వియంబునకు పా

దాయెను. ప్రమద గణిమలకు. సంబాషమనకు, సాంబ
మూర్తి సాల్పయ్యయంబెను. - శ్రీప్రకాశులంబులకి
సభక్తమయకు సంబాషపెట్టుచుండును. -

వృత్తము: - కరునారకం: సాపమంకదికమరు పలక్షి
నాధని కాళికాయుదే అన వంబత్తం. అమెరగన, పరక
వాణినీ, బుంధిగళాత్తై రక్తి వైత్రం అమెల్లనైదు,
పరణుపాల్పై చంద్రగీనింతెగలా, మూకెనుల్ల
కుండె, బిడిదంబూకాల రాకాంబాళి.

టీకా: - పమనగరి. సభానాథి నమనకు దేవలాలు,
మెల్లలగు వారు పద్మనాభకు, బియ్యవిళయలయన

నంది సుమాతాళులు నిర్భయంబునది. -

పెరసాకర్ణప వాలు, నైలలాలిచి పలువారగామంకు
శీలం దేవేంద్రుడా! అందరిని లామూలిశంబుల
లక్షి నాథి! శీలం! కలవ్యా! నేత్ర కాసుకల అమలాని
పగియయంబును. అంతకుడయన యను కా! నేత్ర
యూరకుండు మా! వాణి. - సరసవీరి, వల్లభు కలు
న మ్రహ్మకు నాలుగు ముల్ల ముదనవి. అంతకురీమా
పల అడవద్దు. శీలం! కలవీరు కా! నేత్ర సమన
మయనెచ్చెని యెంబాన సుసారిరాలు చేయును.
శీలం! నాయుదేవు కా! నేత్ర నిదానముగా విచ్చేయు
ను. శీలం! పద్మాప్రక వయన! మా బులికం! పం

||

క్తుకు పలనాకు స్థలంబులయిరుని పిప్పినంబున
మాబులికు పంక్తునకు స్థలమయిచ్చెను. ఆకాశిలు
యంకు నంబ సుకాళి యాదేవలకు - చెప్పియం
దిగరా! మాకు ఆనాథన మలయం బురకేనంబా
ముగా పూరకకూర్చుంకుదని చెప్పినవారికి.

వృత్తము: - పరమశివు కింద బాపదరప్తగురియ,
నిను ముదమరళు భుక్తిగీళాం ప్రసవ పక్షానిశం
అమవరల సదృశమ పకసాదేపరామ కుదేళి. -

టీకా: - అందరి పనశిదంక్తు - బాపదయోదేవలలు
పజ్జిసాంబశివునికి నమసారిరాలు చేసినంతా అతి
శీలమలను రచ్చిమలకాంబునల సంపాపదాసు
యందు, అంత్రమాపము అనమానమయ నల్ల
కాంబి కరిగినకు మంబు బాయెను.

వృత్తము: - గ్రింబా ఆనులాపమల, అను సంబానకై
మా బాకం పాగలులంకేదళమూద, వివరసంబియోకే

10

12

దేవదేవం నిరశయం పరమవైభవం. మనకగోగుగమనమా
 గిరునకర్తృని నామాశ్రయేని శరణి శర్థని అయ్యే భావం
 లగంపయ శని యాంతక ప్రకటకలయ. వాళ్ళను
 ఆయన ఎంతాను శోగెనద కను వారదాగోగ గణనకన
 పాంబె | రయ నిజా శ్చంశి మెడకే భ వారన మనలం
 కరణి మూర్తిగోండుపరిమి లా నకన నాగిశ్చ గళం. -
 తేకా: - ఏమనగా. ఈ ప్రకారము ప్రాకార భక్తి నాచా
 నాచానెయిలయన యాన భ సాగ గోపం యలకు
 శభ్యముకాకుండా ప్రంకును. ఆదివర్సభయండు
 దేవదేవతలను సాంబశివకు నిరల శయపరమవై
 భవముగా మూచి వారికేక్కులకు మధ్యగా భయ
 మానమై మనా సారముగా నుండి రంజిల్లు - చు
 కుండేను, ఆకాలమునందు సభాచారింబన వాడై
 ప్రవర్తయిం వారది మెడలను వారికేలాలు చాలు
 కాశ్చిని వాసములకు సలవై యుక్త నిజాంతక ప్రకము
 నకు ప్రవేశించు కుంధన ప్రపంచామణిగా నిర్మలన
 యుష్పరియండు ప్రమ దాదులు మెకు యు యంక
 గా అనుతిశ్చంశి తెలున సారవీలలగి కూడుక భక్తి
 సింహాసనమునకు సమాపంబి దాని మాదకూర్చుండి
 పరిమి అనక సుక్తియం కేవలకు.
 పుత్రాము: - పో శోరము ప్రేండు పంతుకేయి రెం
 సమున ముక్తమంధ పోసమున్ను ని అని యాంగకాంత
 లలకుల శోరంబి చేప సక్తివనం మిశ్చంబు సాళ
 దేవదాకు భీనుబుక్తివ యొచ్చె కేవనం త్రిలసానా
 శక్తి. సభాగేరుంధన సారకళా విశారదం. -
 తేకా: - నారదమ పోమునం ద్రుకు యిటు నాచి

13.

14

వారదనగా ముఖ్యము కం ద్రుని లో సమానము నాచి.
 మంధ పోసము - చు నాచి యిటు వంటిదనగా
 ముఖ్యము కం ద్రుని కాంబ వేసే యుండును. మన్ను
 లా ప్రకారము లుక్త నిజాంగకాంబు సక్తివ
 నంబొసినటు వేసేకి రాబు ప్రకారమున మైయుం
 కును. మిళిలంబు సారదేహ శరీరమనే వటపుక్తి
 నునకులు కలుతినే క ప్రాకార ప్రకారంబు చుకెను.
 మిళిలంబు సారదేహము తోనే వట వపుక్తి నున
 కు లకలు తోనే యూక యై ప్రకారంబు చుకెను.
 శైవమలని వ్రలము తెలు నట్లు నారదుండు, ఆసార
 కళా విశారదుం డైశివ నిభుకవజ్జిన నాదామిను -
 పుత్రాము: - కొంద్రె వ్రండు శిండు బంధురబిటాశ్చు
 ఏ సంక్రమేర నిజ నిశిల అభిమంసాగె. సాంబావీకభక్తి
 వేరు పదంక ప్రమాణం, వైదిక భక్తి నింబు. మున్నెమె
 త్రివి వైదిక భక్తి ప్రమాణంబు. ప్రమాణివీటియం
 తోగజు సరసర, వయంకు మనే. అనమానం భాగి
 రాగదిం రాగమం బా బావిశి. -
 తేకా: - ఆ ప్రకారము నారదుకు శింధుదేవగా గ
 బంధురవప్తింబు కి నబిటాశ్చుట మునకు, సాంక్ర - పీ
 రమునకు. అన | లలాటము సాగేకేటట్లుగా, సాంబావీక
 భక్తియో చుక ప్రమాణ మెనాంబు కనివికరకమ
 లంబుబముకళంబు నివియంజగా స్వలభిసిబహు
 స్పలా తోనే ఆభిదానము గలిగినద్రు పాకరివీసేయవే
 తోనికాని పరమ సంయమమున రాగమును పోదెను.
 పుత్రాము: - ఆప్రకు స్వలభిచేసినది బయ బయ మంగళ
 మయని షర్మల మయకంబులను దభంబనబయబయ

విషకంధర బియ్యము నూతన పుష్పకేతనము భోజన
పుష్పకంధర బియ్యము పాత పుష్పకేతనము భోజన, బియ్య
కొట్టెల వారణాసి, కింకర పుష్పకేతనము భోజన
శివనమస్తి నమో నమః...

వచనము: - ఈ ప్రకారముగా ప్రతి పుష్పకేతనము
లక్షాక్షంబు నిలచినను నివసించు నాగి బహుశక్తి
శివుడు చూచి కారు గ్రహించి పుష్పకేతనము
గుండు ముక్త్యులక వలె అలాంటి విని బుద్ధులకు
నియమముగా నివసించు పుష్పకేతనము
చూడగానే, పుష్పకేతనము నూతనముగా
భూవసును అనియిన నాశకుడు అనియిన గుండు
మును చూడగా...

వల్లము: - ఆరావీధి శమంతా పరిభ్రావకము ని
మని భూవనియో ఈ పుష్పకేతనము నాని
లో రాజాశివ ఈ పుష్పకేతనము కళిదాసు.

అంతా! - పుష్పకేతనము! బుద్ధి! పుష్పకేతనము
చూచువల్లము. మనుష్యములకు ముక్త్యులక
పావనశివముల సదా భూవనియైన పుష్పకేతనము
నానిగా; ఆనియిన జామిను. ఆ ప్రకారము ఆ
శివమున నారాయణుడు ఆశుకము నుప విన్నవించు
పుష్పకేతనము. ముఖాని, పుష్పకేతనము ఆశుక
వాకలియు నాను సహాయము అయిన. ఆనియిన
సంజాతములకు నారాయణుడు సహాయమునకు
నాని ముక్త్యులక ఆనియిన పుష్పకేతనము
ముక్త్యులక, శివము పుష్పకేతనము ముక్త్యులక
ముక్త్యులక శివముగా అన పుష్పకేతనములకు

నిలవలక అన పుష్పకేతనము అని అనెను.
కువలయ సభిమాని అయిన సాంలముగా నాని
అంతా! ఆశుక వచనము నుచేయుచు నాని. అని
భూవనములకు శివములకు విశేషముగా వచ్చుచు
చున్నది. ముక్త్యులకము, నరములకు లంబుశివ
ముక్త్యులకముగా నున్న గోరకముగా గాని పుష్పకేతనము
యన్నది. పుష్పకేతనముగా కారుములకు లంబు
పట్టణములకు లంబు యుండు పుష్పకేతనము
పుష్పకేతనముగా నున్న పుష్పకేతనముగా ను
నాని. పుష్పకేతనము అయిన పుష్పకేతనము
ముక్త్యులకముగా నున్న పుష్పకేతనముగా ను
గాత్ర ప్రేక్షకులకు పుష్పకేతనముగా ను
కుగలరు. అను పుష్పకేతనముగా ను
యివరికే అనియిన పుష్పకేతనముగా ను
గాంధరు. నిరంతరము పుష్పకేతనముగా ను
దేవులకు పుష్పకేతనముగా ను పుష్పకేతనముగా
కుగా నుగాంధరు. ఈ కుష్పకేతనములకు
అంతా! ఆశుకము నానియిన పుష్పకేతనముగా
కారుగా నుగా నుగా నుగా నుగా నుగా నుగా
దుష్పకేతనముగా నుగా నుగా నుగా నుగా
నకులకు పుష్పకేతనముగా నుగా నుగా
పాతముగా నుగా నుగా నుగా నుగా
పుష్పకేతనముగా నుగా నుగా నుగా నుగా
ముక్త్యులకముగా నుగా నుగా నుగా నుగా
ఆశుకముగా నుగా నుగా నుగా నుగా
పుష్పకేతనముగా నుగా నుగా నుగా నుగా

16

మావంటకుమారుడు నాకు యదయంప పోయెను.
 ఆనినియ్యంబు అంతకాలము అపమృత్యుచేసెనని,
 మాకునమానమగు అనయని కరుణించి యాదు
 వలసినదని యుత్తరము.

రూపమును గుణిగణింపంబులంకరింప
 కామాసుండు కరిగినను మా యందలభక్తి యొకటి
 పోని యెడల యేమవంటకుమారుడు నాకు శత్రు
 పు. ఆత్రుతారము భక్తినిరహితమైనను మా
 శునివధుచేయవలసినియ్యెను. పరమశివా!
 సాంబమూర్తి! ఆనిచెప్పినవాడాయెను.

ఆత్మకారణముగా మా యొక్క నామ
 నామారాధన పదపద్ధతిగానభవించుటనే అమర
 రక్షణము అనేక కులమునకు భవించును. అమృత
 యుష్మయంబునట్లుగా అమరరక్షణములందు
 భక్తిగలయెల్లప్పుడు ప్రాప్తి నొందుకొనవలయును.
 యేమవంటకుమారుని యయింక నేగింపవలయునో
 వికారి కష్టముల నొప్పుములకెను. ఇట్లు వాడునామ
 వలదు. ఆనినినివింపన వాడాయెను.

20

-ఈత్రుతారము అతిగిన శిలాద శుభిభ
 క్తి భావమునకు మెచ్చ అనమన నునెంచునట్లు వాడై
 సాంబమూర్తియుక్తిగా చెప్పినది. ఏ యా! నందశివ
 రుడు ఆమ నట్లు వాడు. అంబా ఆత్మకారణగా ఆయన
 వాడు, ఆనాదికి నవా
 యేమవంటకుమారుని మెచ్చి నాభూతంబును
 యెవలె వంటకుమారుని, నాయొక్కయి దుర్గా
 పము దర్శనము ఆత్మరక్షణమునకు నివాంశుశరీరము

వంట వాడు అంబాకారంకవశంబున అలంపవలసి
 నది. ఆనంతసర్గు లిమలలు కలిగినట్లు వాడునట్లు
 త్రుతారం నా యొక్క వామానము అయిన నందశివ
 రుడు ఆనంతసిన వాడు, ఆనివంప భేదమున బల
 చి పరికినది.

త్రుతమ గణము లంగీకరింపబడిన వా
 కర్త. నీవేళావరములకు రక్షాకారము అయినట్లు
 వాకర్త. ఆత్రుమెయ ను మామను కరిగిన వాకర్త.
 బ్రది యుగాక నా యొక్క పత్రేణము పమైనవాకర్త.
 బుగబుగబుక్తిని గరిగిన వాకర్త మగనుక నేను ఆనాది
 యందు నీకు దృఢమగు భక్తిని నీకు అభ్యయంబుగా
 నియ్యెనుగా. నీవే శిలాదలు కికి కుమాసుంకెచ్చే
 నాది
 పండితామంబులంగీ యదయంబున అంబాశివం
 దునంది అంగీ చెప్పెను.

21

-ఈత్రుతారము అంబాశివకు చెప్పినట్లు
 మావలనునిని మహా ప్రసాదముని ఆత్మప్రభు
 కాని సారపద్ధతిలకు వందనముల సమర్పించు వాడు
 శిలాదలు కియందు ఆయొని సంభవ కుగా యద
 యంబున వాడై నాది నామములంగీ కుమాసుంకెచ్చిన్ద్ర
 చెను.

పల్లము: - కలన నాక్రిత మ పరీక్షకర్తమ వాకర్త
 దీనద్భక్తి చెంగావలించు లేనవనీత మాశ రక్షణ
 భాగిన శివజ్ఞానము వివేచి అంబాశివ సంభవ
 సులలిత వాకర్త, శివాచార మంతే శర్మకర్త
 యంబా బెళుక బెళుక వాదశనా నంద
 నాం. -

24

ఖల బాట శివశివమయిదేవ! తినిస్త్రీత్రమయినాచ
 'బనియనదేవతల పరమశ్రీలచేయూర, వీరికరిన
 మనువాకలిమల నాచెప్తలకు వినబడక మనుషే
 యుగదేవతలనందరకకరుణింతునని యెంబ, తది
 గణాశ్రేష్ఠమయిన నందినాథుని అవస్థల మూగు
 ప్రభులులు సేగిదురు. ఆభయమును విడువంక.
 తిముని అగణిమల మనస్సు నందు అభ్యుం
 చిగాడు కాకు. నాయందు భక్తి అనుకూలనవాడు.
 తిలకినా యెక్కడ నెరిగిన సోకాప్రకు. మాయలని
 దమయిన భాగలిమల ముంభ్యుం చెపాడుకాడు.
 కావల్లి మాయలని ఎంతని విడువంక. ఓ యా!
 నిర్దురులాగా! గ్రకమభ్యుమగ నుండుడు. తినితెభ
 యుమస్త్ర ముంభ్యును.

ఈ ప్రకారము ఆభయము అభ్యున
 దేవతలకు మనస్సు నందు సంశయము వలకుండును.
 తిప్రకారము యునభ్యుదేవతలను సుండుక తినుద
 శనీకుడు అవస్థుచే యుష్టలమునకు వెళ్ల నందశనీకు
 నకు ప్రసన్నుండ్డె నియనం తాట.

దేవదుండుభిభవీసులున్న కలవలక్కు
 ములకు వికాసం చూచ నప్రకు అనప్రభయమందు
 భాగినయిన శివ మూర్తి వేసినను ప్రతర్లిక్కుముగా
 నుంట్లని. తి | ప్పుకు సాగమూవమునకు సాంవిక
 భక్తి అగణిమల మనస్సు చేసిన వా కాదును. తిక్కు
 భక్తి అగణిమల మనస్సు చేసిన వా కాదు చేయలజాగిం
 నిలచునవాడె

అట్లు పాపప్రయము: - తియజాంబ కాంబ కాంబ

జాంకపాదపద్మ శీలంబునలకు! దురాంధకార మూర
 వేదంబులారముంభ్యుదంభ్యుం భురాగమంగాళా!
 తింట్లసాంబ కుంట్లశీల సంద్యుపాపాశంకరా! -

ఈ ప్రకారము స్త్రీత్రమయినాచ పరమా
 నందశివు తిని సము త్రమనందు మునింగిన నందశివు
 ని తినుదశులకు యుశనీకుడు చూచ, నాయుమారుం
 దను నందశివుని తిక్కలపై న అవస్థ నకు పెట్టిరి.
 తిభుమతాశ్చం కావలసిన పరమము తికు గు ముంట్ల
 నని చెట్టిరి. తిప్పుకు నందశివుండు అవని అవై
 కాగలిగి అ ప్రవర్తి విష్ణుమేష్టిన వారము (మీదల
 నువారు). తిక్కురలిపకు చుండ్డెనా ము భుమననిరున
 చివీదెలవకు చుండ్డె నాకాశివని అగణిమలకినది.

ప్రసిద్ధి తియనము వంట్ల క్షీరసముత్రమునం
 దు క్రికింబు కాదు పాంసములకు తిలలుదకలులు
 తిప్పేక్షగనింగునా. త్రేష్టమైన తిమల అగణిమల
 చేసిన వానికి కలి మూదతికప్రభునా? నిరంజనము
 అనుయెక్కడ నందశివుల భుంట్లకినాకు వేసు
 ప్రసిద్ధం నాయు | అరకగిరికలు తికుగణిమలసిన య
 భ్యుండునా. సెంబుమూర్తి పరమ కృపాంకనుని యు
 క్డియక తాంబులుంబులను భక్తి అగణిమలముగాంక
 అప్రయ అరకగిరికల అగణిమలముండును. గ్రతర
 కగిరికల సై నాయు అగణిమల ముంట్ల ముంట్లను.
 తినివంద నమిన శ్చిన వాకాదును.

తిప్పుకు పాకిరంబుమీదలలు నవాకినం
 శయము మోసెను. తిప్పుకు నందశివుండు సాంబ
 మూర్తి కి అగణిమల ప్రసాదంబు చేసెను.

26

అప్పుడు శివుడు నందశివీశునకు ప్రసాదము
ను నందశివుడు చుకొనగలడుగాని, ముఖ్యముగానే ప
లుకు క్రింది ముఖ్యముగా ప్రసాదము ప్రసాదించుట
ముఖ్యముగా ప్రసాదము నందశివునకు, లింగమునకు నిష్కలభక్తి
యందు ముఖ్యము, ముఖ్యముగా ప్రసాదమున, బలమును
ర్థమును కలిగిన మాత్రము, విమలముగా పావనము
మాత్రము. ఈ ప్రకారము ప్రసాదమునకు వంటివాడై,
నామనస్సుకు శాంతియు శాంతియుగా ప్రసాదము
వంటి నామనస్సు, ఆయ ప్రసాదమున చెప్పిన సమస్తము
నవాని నందశివీశుని పలుకుగాని రవిలాక్రి
తీసికొనివచ్చెను.

-ఈ నందశివీశుడు అపస్మయచేసిన స్థలము
యిటువంటి దనగా. ఆకాలము నుండి యాకాలము
పరివారం | ప్రముఖులైన గిరిసముద్రమునకు నం
దశివీశుండు అపస్మయచేసిన స్థలమును నందశివీశుండు
ము కిమిత్తునెత్తినా ముఖ్యముగా బలవంతుడు నుండెను.
అందుమంతు ఆత్మలులకు ముఖ్యముగా ప్రసాదమునకు
ఈ ప్రకారము చెప్పిన మాత్రముగా ప్రసాదమును నా
రకుడు ఆకర్షించు ప్రసాదమున ప్రసాదమునకు.

-ఈ ప్రకారము చెప్పిన కథను విని నందశివీ
శుని ఆశ్చర్యముతో నుండి నందశివీశుని ముఖమునకు
పలుకులు నందశివీశుని ముఖమునకు, నందశివీశుని
అప్పుడు ముఖమునకు బలమున ప్రసాదమునకు
అనందమునకు ముందు నిలవం బడియుండు నందశి
వీశుని నిలకంటె అనందమునకు నందశివీశుని
చు ప్రసాదము.

27

చంద్రుడు శివుడైన పరమశివమునకు!
నీ యందు కలెద నందశివీశుని భక్తియు సలహా
కేకుండా పోయె యానందశివీశునకు యానందము
యొక్క అలెకల, యొక్క భక్తియు, యొక్క
విశ్రమమున నందశివీశునకు, యొక్క నిద్రలయును,
యొక్క అలెకలు, యొక్క గుహలంకల, యొక్క
మహాత్మ్యము కల నున్న భక్తియు అలెకలకు
పొందనాధీనము నునా. ఆనందశివీశుని పరికిన
త్వ బాధించును.

28

-ఈ ప్రకారము చెప్పిన మాత్రము ఈ
శివీశుండు అపస్మయలకు ఆత్మలకు | ముఖ్యముగా
ప్రేక్షకులైన పలుకులకు సంబంధము కలిగినాడై,
శివుడు నాను ని నందశివీశుని ని నందశివీశుని
మును పలుకు భక్తియును విని భక్తియును, అలెకల
అలెకలకు కంపించుకొని, నామ ప్రకారము
కై సాక్షాత్తుండగు ప్రమాణములారా అలెకల
నకరదలయును ను భక్తియుగాని సరసాక్షులల
ప్రసాదించెను.

మృత్యు భక్తియుని యానందమును కలన
కలపాదములల పొడగాంట కాగలముగాని
నిలకల నందశివీశుని ముఖమునకు భక్తియున
నిలకల ఆయన భక్తి, హితార్థముగా ఆయన
మును జలకములకు బసవనామములకు నున్న
భక్తి ముఖ్యముగా భక్తియులు ప్రకారము పరికిన నాడు
కలిమలము పొడగియును ప్రకారము నాడు
నందశివీశుని ని నందశివీశుని

31

తెలువంబుచుండును పరమేశ్వరమయ్యకను నభయంబునగా
 కాదును. పరమేశ్వరమయ్యకను | నృంశి గంగదేవ
 గంగను సిరస్సున గృహించునట్లుగా నుండెను.
 పుష్పబడిన పరమేశ్వరులు కిందుండు శిలలు శిరస్సువ
 పోయియుండి ఏకాశమే యుగా గా వచ్చుబడియుండె
 ను. ఈ పరమేశ్వరుల సాయశివుని వేదేన ప్రకాశమం
 నగుగా నుండి ఆస్థలమంతులపెచ్చవా రెవైనయు బాల్
 రులుమెరలనువాకు, శివుని పదముల భానీ నగును
 ప్రసిద్ధులుగాను, కన్నులకు వేడుకగా నుండి నడిత్రీ
 నైల పరమేశ్వరుల పరిసరదాయును. ఇంతకా యిండు
 రమేశ్వరుల మేలాంబుదనగా, శ్రీ యంబుర్రాకి, విష్ణు
 లక్ష్మీశుని ప్రమాదికు సరసనలకెమలెవైన కాంబు
 ర్థమయొక్కనులు ఆ శైవం వలెత్త శ్రీరంసాదులకు
 యాప్రకారంకావెను. ఆని శ్రీ గిరియందుండి
 లామస్సుచే సేవండున, యుష్మర్థములు యుష్మనండు
 చేత శ్రీ సంపన్నులు కుడి నడిగనుక శ్రీనైల పరమ
 లులు ఆని ఆభిజానము కలుగి నది. గ్రంథ పరిచిత్ర
 నైల పరమేశ్వరులు పశ్చిమ దిశా భాగముందు...
 పుణ్యము:- పాళె యిండు పరికాల్గి వింద. కళమ
 క్షేత్రం కల్గి నం దనాళి యిందై క్షవవాటం యం.
 ప్రవిశ సల్పానీయ శాలాళయం చేళ యుండాళ
 త పాగిం గువాకరుం కులరం. కారసారదం. కిళ
 సదరమ శివాలయ. ప్రలాళి చించులాళి యలెక
 శిలకం. -

32

చీకా:- ఆకర్ణాటకదేశము యిటు | పరిచితనగా,
 నదులలో నున్న చేరి యున్నతలువలును, విశేషము

33

గంగవట్లు పరదే భూములును, నందనవనములును,
 చెరువులుగానుండును, ఎకరీ విశేషమున వీళ్లు
 వివేదశలును, పైరులు వింకియండు పాలములును,
 కురుద కనులములలో కూడియుండిన సకలవశీర
 ములును, కష్టబడినటువంటి గరమాదుల యిండు
 శివాలయములును, మరి యింకా బృహత్తులుగా
 భూయమానముగా నుండెను.
 వచనము:- ఆకర్ణాటక శ్రీయ పౌభాగలిసాగరలో
 గా గారయినది. -
 చీకా:- ఈ ప్రకారముగా యువకాకర్ణాటకమనే
 శ్రీ. సంపన్నులు క్షుణ్ణున పాభాగాలికి యిండు
 సరసాగవారి ఆనెగరమంబుకల్గిన విశ్రాంత
 యలెండెను.
 మల్లికార్జునపుణ్యం:-
 యంగళాలకి కాల వీధి సనాథమును చేకొలనా
 వింగళి. బిల్వ మాధ్వీ మంబరముంచు గుప్త
 రమండియ. మంగళాకర వింగళి రమంబులం
 కరమెచ్చుదత్! వింగళి శివీర భాగలా కియని
 దుత్తుండు మహాప్రళం -
 చీకా:- ఉన్నెలమయిన కంగులును, విశాలము
 లయిన వీధులును, యున్నెలముల యిట్టి నంది
 బంధములును, ఏకాశ ఏకాశమనెను యిందు.
 యన పుష్పగిరులును, కిదే ప్రకారము కిలంకరింప
 బడిన పురపాదములును, మంగళాకరములయన
 శివాలయములును యాప్రకారము ప్రంజ బడిన
 యంగళాశివీర భాగలా కిదే పట్టణము లుండెనాదికి

మ నాగి స్థానకకర్త కన్నుల పండువుగా గన్నట్లు ముడిన,
వృత్తము: - పరమ పవిత్ర వంశన భవంత్రి సర్వా
భుమా సారభం । యోగశీల భుక్త ప్రమాదకరమజ్జీ
క్రీడి యులంత్రిం । వేదాం వరసేని శిరసా ప్రక । య
భాగశీలనే కి యోని ఏలం గు జాకరనే నిర్మమజ్జీద
మాదర సంకుడు శ్చైవ భూమశం. -

టీకా: - పరమ పవిత్రమైన వంశమున, నిరంతర
ము యోగశీలుని పంథకలకు భవం గట్టి యెట్లు
చుడు పొడును, నిరంతరము యోగశీలుని భక్తు
ల యందు కెంతైన ప్రమాదము కలిగినట్లె వాడును,
ప్రకాశమానమగు క్రియా యెట్లు జరిగిన వాడును,
వేదజ్ఞులకంటె యెక్కువగా పంతుకానైర్లవాడు
ను, సమస్త ఆగమముల యందు చరిత్రానిగా వాడుని
యని పించు కున్నవాడును, మహావీర యులుగ
ల పొడును, సద్గుణములకు ఆశ్రయమైనవాడును,
శివసంబంధమైన శ్చైవమునకు ప్రాణులైన యువం
గిరి యమాదరసయ్య కి శీవగుగలవాడగుడు ।

34 (33A)

యంగళేశ్వర గాగా వాకానోప్రకమందు యుండిన
వాడ మెలను.

వృత్తము: - కెంతైన భక్తి పలుకు పలుభక్తి విహిత
పావనాంగి । మశల అశివాంత్రి పడక బుటన ప్రయో
సానమగ్న కూర్చుండు । విభాగితమందు నిర్మలమ
ల । ముద్దాద్ధవమానివిత మూదలం బోయం । బా
లరభాక్తి రంబు పలలం పిన మా పరిశాసనెన్ని యుం

-ఈ అనియిక్క భక్తి పలుకు పలుభక్తియం
దు ప్రకాశమానము గా యుండెడిది, పవిత్రమగు

శరీరము గలిగినదిని, శత్రుని కెంతైన పాదకమలముల
యందు నిరంతరము భుజన సుఖము చుండినదిని,
సామగ్రి గుణములు కలిగినదిని, ప్రసిద్ధముగా కైవల
మయిన బుజనవృత్తి కేకాంతాంతియిక్క, మృతా : కి
మృతము లోకాంతి పన వాకలియు లకలిగినదిని,
మాదభాంబక యన అరభాక్తి లాపకేళా శ్చైవం
యులలో నాగట్టుచుండిన శ్చైవం కెను.

కావము: - మాదు ప్రాబుత్తి యంతం । శంకరవరభార
నశ్చయం సగుర్చినం వలాగజుం వర - చెంతాగళ
నలాగ్ భరతిం వాకరణి ముప్తమవశమే పుదోరు
టీకా: - మాది ప్రాబుత్తి యంతం కియు, శంకర
ని భక్తులయందు ప్రేమలో కెచ్చి । మృత పాతలికి

34

పలు యైన స వాశేవనికర్తలు కెంతైన రములగా
ఆకర్షించుచు, వారు యుండిన వాడైరి. ఆత్మకా
రము క్రిందికి నాకలి నమున.

వచనము: - కెంతైన ^{విద్య} మర్శాంతు దివసం, మాద
లాంబక ముకండు శిలా భారంబం । ~~గళానా~~
గళి ముత్తం అనెగెలనయి కిల్ల ప్పదిరుం మలిగినా
గుండి. - బససు యదు మనగిరకు లానాత నింలు
దాక.

టీకా: - ఈ ప్రకారము యుండుగా ముకా నాకలి నము
మాదలాంబక ముకండు శిలా శాశి ^{దిబ్బ} యుల రుల
ముల ఆకర్షించుచు అనకు కు మానుల వేరని సంతా
పించి మనస్సు కలిగి నిట్లు బులలో మనములు
నిలగి ననియును. -

క.. నల్లనా బెళయద పాళెయ పోగి బెళయ ద

చూడలెవకె బాలమరాళం బుట్టెయదనరసి సుగళిం
 చుళ యదబాలకెయ పాక్షినిరక్షకళితై -
 తీకా:- కనులకుబివెని నదులున్నె, చలుకలుకెని
 చూడవనాంబరములును, మాంసములుకెని
 సముద్రములున్నె, కాసుంజ్జుకెనటువంటి
 సుగళిమున్నె యాప్రకారముని రక్షకములు -
 35 కంఠమణియల్లు | రగనమందె యల్లవపుళనా నుని
 పల్లదశిరి, మెలకుంకెణి వర్షకమల్ల రంగముమయశేష -
 తీకా:- శుభులు పాదగమకనల్లదిజాగ్రణియున్నె,
 సూర్యుకెనెట్టి నగనమున్నె, నదులనుకునుల
 యందు మాంసలెకెండుటయును, తిలలాడుని
 నైవారకెని యల్లున్నె యటువంటిని నిరక్షక
 ములు. -
 పుత్రము:- సరసి నుదన్గి శిశువుళ యంలా
 విసుంగి సోవికారకం । వివివప్ర లుత్తిమెల్లగియ
 నాయగ్రిగా మూచి మరాళకానిశంబె సమగం
 తాతజ్జిలయి, నిట్టితెగన్నె దీవకయందె సుంహరణ
 దళ లాడంకెనడి చాడవకరదే సెరకుకాణెగాని
 తీకా:- కమలములయిలికిన ఆవళిక్రంధనీనియ
 లాట్లయినుండు పిన్నవాడు, భువింగులువేరెనున్నె,
 కమలములు వికసించునట్లుగా నుండునట్టి నల్లవ
 గొరిగిన కామాక్షియున్నె, సముద్రముల యందు
 యుండె శాశి మాంసలు వడిచునట్లుగా నడచునట్లు
 36 కుమామడున్నె చలుకపలు | కులయి సమానము
 గానుండు పలుకుల బెరకెడు బాటున్నె, యాప్రకార
 ముపలుకులగొరిగిన బాటుని యిప్పుడు చూచెదనా

గదాయని చంబం చనట్టి దయనదాయము.
 పుత్రము:- పలవాలవలపు శనుపవనగునంకట్ట
 శరంబిల్లిపెంపల్లి రవీంద్రుని యప్పళదా నా
 లుమ్మ తాంబంబు దాగి । నాకవిశ్వుల దర్శణలాం
 బవెనం సురాగపరిశాల్ పంజీరు తాతా నునం
 నరికం పాజకనెంటి బాదు బలదబాదు లానాం
 దాడెం నాటెద -
 తీకా:- సుకీరిగా ఆలాపించునం దున పులమె.
 ఆలాపిత ప్రీతిలగి బాటుని మిల్లుకానిసంబులు
 ముగా ఆవింగనమెనరింపు ముదాకనిశరీరము
 ఆదిపుష్పాశరీరమున్నె, కనుగెల్లుకెటువంటి
 బాటుని చూడనికనులు ఆనరికాకనున్నెనున్నె,
 ముసవీరములగి యల్లు సముగాజిగిల పాటులు
 పాడని దిన్నె, యాప్రకారం గల నాటెనికలుగని
 దాని నుడు తోరెరగ్రిమం దుంకెడి బలమునా
 నుతని యించువలసినది.
 పుత్రము:- యందురాతనాల్ల వలాభులు భ
 వింను కిదని విరమణ యదినా సమంకాడు మూర
 రససమ్మానము భుమాను లొరెండు. -
 37 తీకా:- యాప్రకారము తనూభవునిలాల్ల
 లుభులు ఆనిన తనబూరగి దీనాలాపములని
 మూరరసయ్య వాడిన ముభుమలు పవెకెను. -
 పుత్రము:- పడయరె పచ్చిమెనల నడత్రం సునక్కి
 పల్లెగ్గెవణింపికిన సురాగంధిం నగినవల్లకలుగా
 ప్రసన్నయిట్టి జ్ఞైగుడివకెళం సదింబుకలు; పడి
 దెల్లకళంగిమడి సుల్లలగడియం, అంలా రళ

నుడియ నాళి అస్త్రపు సనాతన మోక్ష మోక్షా
 తీతా: - కుమారుని ముఖము చూచు నాచియ,
 తిలకించ సలహాచును లాభకరగించునది, ప్రీ
 లంబుగాగోళం చేపట్టుగా గూలకుని యెల్లంకాని
 శిశువుని దుకాని ఆజించు మా, నిలాసములగా
 రుగ్మకము పట్టుకాని ముద్దుపెట్టుకాని మున్నె
 గూల గూడలు వీసేపండుకున్న, యీ ప్రకారము
 ప్రత్రుకుకా వలయునని పి సముద్ర పోక్తి! దేవతా
 తిసుక్ర మామనుండి కలుగ వలసినదేకాని ఆనల్
 భూమి విధము గానున్న కలుగ జూలదని ఆనన
 వాడాయెను. -

38 పుత్రము: - యీశిరి యూనకు జవన యూన
 భగవదేవ వాస విరానకల కళార భావనం సు
 తనంబుదయద భూ సరినితం | నిరర్థం మత్రై
 ముగాక్షి! -
 తీతా: - తీసిరియన్న, యీయూనమున్న
 యూనభుమలున్న, యీవి నాదములున్న, యీ
 సకలవిద్యలున్న యీ ప్రకారము తిన్నయై వా
 నుక్ర మామయోవునది. గ్రంధుకు కుమారాల్లోపేరు
 తిని నిరంతరంబును, ఇనుల దూడగినట్లవగా
 ముగాక్షి మన శరీరములు నిమిషముగాని రక్తకములని
 చేప్పవలసియున్నది. తినికొనకవిధముల తం
 తాకరంబుత్తెయుం తినుచున, తినికప్రతముల
 నానతింబుయు, తిరువలనను యేలాట ప్రలమ
 గలుగనందున పోనారి మాకు సంతానరేకమును
 గణి. తిని పలరేయలంబంబంబ పెద్దలను వారి

39

దగ్గర ప్రీ పురుషులు యుద్ధమున గోళ నాలుకెల
 లయన ప్రస్తావములంబయింబ చూచుచు
 మోదోపునికాలంబయింబ మాకు సంతానముకలుగు
 నది తెలుపుచుని ఏచూరింబునందున గాను వాడ
 యందు బసవన్నె గుడియుంకగా తిబస వేళవీరు
 నికిమాకు ప్రాబల గానింబ కామతార్థములన
 కుగుచుని చేప్పినందున, తిదేప్రకారము బసవన్నె
 ప్రత్రుకు చేయుటకు నిశ్చయించునదియు
 బసవోశవీరుని గుడికి వచ్చి తిప్రత్రుకు యందు
 మనివ్వల మనస్సు నుంబ బసవోశవీరుని చూచుచు
 తప్రమాణము తిష్టాంగములు భూమికి తగిలేట్లు
 సరవిష్ణుకు ప్రమద గణాలకు త్రేప్పి నట్టివాడు నది
 నాథునకు, తినిమిషదంష్ట్రముంబ మత్రసనానియను
 భూభక్తి ప్రయోగముల నుంబ క్రియించుచు యీ
 ప్రకారము నరరంభమెనతింబ లాగితిదినముల
 పరలించుచు దంధ మానసములగాను తినిమిష
 వం తిది తియి ప్రవేశి లాగి చూకవలెనంటినాడు.
 ౪౩ తినముల ప్రత్రుకుల చొసి తియి తానీర తిది
 తిదినమునది నాథునకు నిరర్థిలమగు ప్రదకము
 నుంబ తిల్లికేకమెనతింబ మెదలగు ముదువం
 దనకు ముములు నవమాదికలు వ్రంబు - చుడి
 చుట్ట ప్రత్రుమ తిల్లిరణముల లాగి గింబ ఘంట
 లను తిదిలను గట్టియలను యంతా నానటి
 యందు బాధికము ను కదలకుండా వ్రంబు మవర్త
 మున్నెకనకరణముల లాగి నిర్దిలమగు లల
 కాను ముప్పట్ట శిశువు నందు యీ ప్రకారము

40

తెలంతాశముచేసి బసవ | శరీరమునకి అక్షలాంతము
 భూమి నీ పాదము నుగ్గి నగిల్గించెను యుగా నానతింబి
 నవపంచ భుక్తలీమల యొనైవేద్యము సమర్పించి
 కావలసినంత అలవంకిన ప్రళయము నుగ్గి గడము
 నుగ్గి అగినంత భుజితము నుకరిపె భగవంతుని
 చేయించి తివరమనుహించునల నారాధనయం
 దువలచినవాడై పోయినంత శరీర పారభరణ
 నవనంది నాథుడి నాద బంధుత్వమునై నీత్ర
 యొశవీశునియందు భక్తి యొక మారుతవని
 తినిపించుకొనినట్లుగా, నీవంటకు మారుతముగా
 కుకలును నట్లు పరతమ యెట్లు నట్లులయినచూ
 త్రీలియో నీయొకటి నామమునిజియెదను.
 తినిపెట్టింబనవాడాయెను.

శరీరము గాచెట్టింబన మారులం
 బకమి తెలిసి భక్తి కపి యు పూల పరీక్షలు తిమి
 మాస్తము నందుంచునవాడయెను. తివ్రతా పూ
 ల పరీక్షలు చేయికియెను కాని వక్షస్థలమునం
 దును భుజమునందు మాయకాని (వాయు కాని)
 శరీరమునందు కాపున భరించునదాయెను. తివ్ర
 తు ప్రేమరుషులు యిరువురు నునదికి ప్రదక్షిణ
 ననుసాధిరములగానతింబి, సగ్గి ఆముచేయుచు
 శుభమును యెదురాకొని యథా ప్రకారము గా
 తమ గౌరవామును సంఘముగా పోయి. తివ్రతయి/

41

భావ ప్రకాశముగా ఎకరీతి సంఘము యుక్తముగా
 సత్తాపలులు యిరువురును తివ్రానంద సంఘ
 యముల వర్తింబుచుండిరి.

అగినకమర్మ ప్రకారమునకు చంద్ర భుజిత

యొశవీశుని యొకటి తివ్రత యొకటి వచ్చి నట్లువంటి
 నందశవీశుడు అన పూజయి మందు చాల సంఘ
 యముల యానుకూలములు కుకావేదన సజ్జగముల
 కు శ్రేష్ఠుడని తినిపించుకొనెక ప్రతములను చేసిన
 మాదరస మాదలాంబిక (మాదలాంబికా మారు
 తసయి) సుకృతం యెమని చెప్పుదును. అల
 చనకారలీము అనకు సిద్ధింబనటి. తినిమాని
 నియెనమందలాంబిక యు గర్భము దరింబనై
 గర్భచ హృములు పూరిత మాయెను.

తివ్రత తివ్రతయి యొ సమానమగుద
 మామమగళగిన యొ బాలంబయిన నందశవీశుడు
 తిని గర్భమున ప్రవేశింపగా యామానిక తిక
 వికేకుండా తియెను. తిమాదలాంబికకు ఉద్ర
 మ భక్తి యొ బాలకు గర్భముం
 దుండగా యొకెను ^{తివ్ర} నిర్మలమగుదహము
 గళగిన యొ నందశవీశుడు యొమె యొకటి
 హృదయమునందుండగా అనమమ | తివ్రతా
 లిగ విశేషముగా వర్ణనమాయెను.

42

శరీర ప్రకాశమును ప్రంజినమాదలాంబిక యు
 భక్తి శీల యుక్తముగా ప్రంజినకుక్షి సుంకియలరత్నెన నా
 కముల మార యెట్లు వేకుండా తైతలు (నైతలు) ప్రంజినట్టి
 వాయెను. ఇటువంటివియెండుకు ముక్త్యుల నిర్మలము
 యుడియ యుడియకు నామతరబి అగిన యుగానిన
 దాయెను. పశుపీశవీశుని యొ సమానముకొగిన నా
 శవీశుడు యొమె పవిత్ర గర్భమునందు అవతరింబన

యోమియెక్కోనిత్రయోగనిత్రయనియనియెయెను.
 కాలకండుకైవసచాశిప్రనియూపమువేసినపల్లదయ
 మండుప్రండినండునయోశవీరునికెకంతుమగంజు
 నలుపు ప్రంపెయోమిక్కుస్తనాశ్రములనల్ల నేవైయం
 తినవాయెను. యునమయనటువంటివందకవీరుకు
 త్రిమియందశమండు యుండినంజునమానినీమణి
 యొక్కనడుము విస్తారమైయెప్పును.

యోగోంత్రి పాంసయైన నందీశవీరుండు

43

పాదయమనంజువీలనియండినంజునత్రోగి
 విమలపుగానకవసాగెను. ఈలలాంగి కుక్కినిజినది
 క్రమపాదయమండు శిశువునుభూదంశత్రకాశమానమై
 అల్లయొక్క గర్భమనది అమకు ముఖనమంది తెనెడితదార
 ముగాయండెను. తిగర్భమండునబ్బ పద్యనలు లంగి
 నుండివిశుద్ధ అనువు తానైయు అనమృత్తి ముద్దికగాను
 లంగిగా యుండి ఆశుద్ధులమలపరిహారిస్తా యుండినంజు
 నయదశాగ్నిమందేమైయుండెను.

ఆప్తుకునునందీశవీరుకు ఆగ్నివేసికకాని

దిగా యుండి అనయొక్క అనదీహమును బదలపై
 వేసినముచేసినదిగాయండే శరీరము కరిగినవాదాయె
 ను. ఆప్తుకు గర్భమండునుబీజాగ్నిలమంప్రకైయుండినంజు
 న ఆజ్ఞామననది పాగాట్టిజ్ఞానమనదీప్తిని యునరింపన
 వాదాయెను. ఆప్రకారముగా ప్రంకితల్లికి యేయల
 రయపత్రవములకలగకుండెను, అమకెలాంటియప
 త్రవముకాకుండా గర్భమండుంకి, పూత్రిగా మూర్త్యుగవా
 నునిలగ సమానమయనటువంటి జ్ఞానములకు క్షయం
 దుండేమయమేదలగనది పరిహారింతులు భాత్రుల

యటువంటికుమారుడు ప్రంకిత నా అల్లిగర్భమందు
 యుండినయూ శవీర పరలోకత్రయయనక. త్రుప్ర. బు
 మత్రుల లాసు అమని వాసముల యందు ప్రంకి
 టండుకు భయపడినవీలా త్రుకెకపారి పోవును
 నుండిరి.

44

అనికత్ర యుండైన నందీశుమ్మాలలాంగి

పాదయమండుంకి భాగిన భారణసమాధి ఆప్తుంగము
 లచేత కూడియుండినటువంటివాడైన సలాతము
 పూజుకనుని లోనమానముగా తాం అాగర్భమండుంకి
 వాదాయెను.

త్రింతయే ప్రకారముగా యుండినవా

దండే ఆప్రణసమానమైన నీ అప్రకారము తాదవ
 భకరీరమైన తాంలాగర్భమండు ఆయెలతమైనత్రుప్ర
 లోని నిరంతరము యాశమభి భాగినమూ అల్లికి
 కుమారుడు ఆవిడించుకాని అల్లిగర్భమనమూడునం
 వల్లరములుండి ఆటులాంటిలాతంగమృత్తిలో అల్లి
 పాదయమండు కాళ్లుచేలులచే అనుగ్రహముం
 డినందున ఆవియే ప్రకారము ప్రండెననగా.

మూర్తిభక్తుడుగనుక ఆందుకు కడుపు

45

మూలలకనంబెడెను. ఆప్తుకు అల్లి యైనమాదలాం
 బిక లాశవేక శివశివాయనును అరిగినంది నాథుని
 గుడికి పగయ సావమాననుతనకదీ వలాలనుకైవసుల
 ను గాలబితేక | ప్రలామలనానరింబ ఆడువలననా
 క్రిలాంటిపులము తానంబున ఆప్తు అరిగినీ యెకరిలా
 దు యెనరింబ నిమ్మెభాగినమనరింబనంబున నీసత్వశ
 క్తులకు తెలిసెట్లు ఆభయమెసంగి అని.

అదే ప్రకారముననుగల్గును నుచున్న యుండును.
 లగికమునందు నవమానము లుండిన అశావేర ఆయోగి
 ది కడు. కాని నాకు మూడు సంవత్సరములనుండి గల్గి
 ముకాటి గి యుండి యున్న కుమ పగి పత్రవము కూగినది.
 ఈ యుపద్రవము ను యేమని చెప్పగలను. ఆని విన్న
 పముచేసి యీ యొక్క బాధలు అంతరించుకొనక
 కూర్చుండుచు గల్గి వేదనలకు యట్టి బాధలనే నేనెఱుఁగు
 యెరిగిన బాధననుగాను. ఆని పలువురు లజ్జించు
 చు అల్లడ పడుచు యుండికి పరవశుడై పడు
 కడై పవళించి అప్పుడు కలుగు చున్న దలగునవి
 యీ యొక్క లాపమునకు తోరక వేరే శక్తి లేంక
 తింతుక ఆప్ర కు వేదముయైన యుచున్న సుల నువి
 డుచుకొంటు పండు కాని యుండి నుజున సు యును
 నని ను శపథ్తిన బామెను.

46

అట్లు నిద్రించుకాలమందు సవప్రసూతాని
 నరిదికి నాడు కడు న యాశీరుడు ప్రాప్తముగా
 బంగమునూ పమున ప్రాప్తము యుండుల పవిత్రము. నీ
 యొక్క హృద యలాపమును, నీయొక్క చింతలు
 యలర బాధలను లాలగించుటకే వచ్చి యున్నాను.
 దీ కమల దళన యనా! నీయొక్క గల్గిమందు ప్రాప్తిన
 కుమారుడు జలపంపముకై యుండిను. బిగంటులచి
 సువలచితను ను యల గాంచగలవాడు కాని సామా
 నుగికుకాడు. ఆదినాంది యైన నందశీరుండు.
 శిలాద యుక్తి కుమారుడైన యాశీరునియ నుజ్జ్వల
 విమల భక్తి లో వర్ణన కైన వాడుమేటిని యుజుప్ర
 థ్మలాడు.

కనుక నీకు సంయోగము లగుచే పులుచు
 నాగును. గ్రహి నీకు పు పాసుకొ అగు. ఆయన మాటలు
 దినిశ్చయము. గ్రంథనీ ప్ర యే లాటి బంధుచేయి వచ్చు..
 నీ పరిణామము పరి పోరమ యాలిని. గ్రహాణాట
 నీకు ప్రత్యమ దగు కుమారుడు ప్ర థ్మను. ఆతనికి బస
 వేశవీరుడని నామకరణమైనది ప్ర మ ఆని పవిత్రము.

47

అంతటిగా మాద లాంబుమె లాగింబు రేచు
 నాట గుప్రకరల కాల యజ్ఞాని అకరిక యెవవీరు
 నువనందున అక్షలకు బసవేశవీరుని ఆనుగ్రహమునుం
 డి సవప్రము ఆయన దని దృశ్య నిశ్చయముచేసి, సత్య
 మనినను చేసిన సుకలతలం సమ కూడెనని యు
 నా బిందము సఫలమాయెననియు అకమారుడు నేను
 ప్రతికరినని ఆమానిని సంయోగ పడుచుండు గాన ప్రక
 తనబంధు ప్ర యమెదలను వారు విచ్చేసి అక్ష తరీపకి
 యది యెమి సవప్రముయెలాగు అమెను. ఆని అందు
 ను ఆయన అచి అడిగిన బంధున ఆప్ర కామె అనకు
 సప్రము ఆయనాది ప్రత్యాంతము వారికే అయి పోవు
 చుండిన బంధున ఆకాలమందు యామాద బాంబ గల్గి
 మంబు నందశీరుడు యెలాగని ప్ర బాగిల బా ప్ర కై
 యుండుగా, యాశీరుడు అస్థలమునకు గుండు నీ ప్ర
 వచ్చిన కారణమేమని ఆని స శాశి ప్ర కు చెప్పి నంబున
 యెలాగని ప్ర విశా ఆప్ర కు యాశీరునికి భక్తి లో
 ప్రకటి నట్టి వాడాయెను.

ఆప్ర కు ప పాత్రీల లో చేయలను ముకు
 శంబు ఆప్ర కు మెల్లగా అల్లగల్గి మందుదయించెను.
 ఏకాలం అంతే ధీద యకాలంకి అక్ష మూరులకు

48

అగ్రాంత్య సూర్యకుల బయట మంకిన కాలమందు నంద
శ్రవణము జనియించెను. ఆ కాలమందు యీ నా
దీశవీరుని హృదయమందు విడిచి నాంబశివము ను
జం గము వేషముగా నులులములుగా వచ్చి ఆంగము
మాతలింగ సంగము చేసెను.

ఆపుడు ప్రవృత్తినను అను అగ్రాంత్య ఆను
కానినది. ఈలాప సగ్రములు తెలియకనుంకివచ్చెను.
ఏరాజ్యమునకు చేరినవాడు. ఏమార్గముగా వచ్చెను.
గ్రామియే ముద్రాను. ఆని ఆదరును ఆనుకానిన వా
రైతి. ఆ సమయమందు నాద్రావీరుడు జడలు ముడిపై
యికాని వడ్డె స్థలమునందు వింగము, భవభాషితాం
బరమును, వచ్చు బడిన రత్నకంబు లాట్రాకుంకల
ములును, కుదార్డులును, శివీతావ్రామును, పోర
దొంగమును, భస్మకృతవనమును, మదుప ఆపుంకై
కొలుపు తెల్లని బొటములును, బురున వ్రవీలము
నును, ప్రసన్నమగు వదనమును, జ్యోతిశక్తమునును
యీ ప్రకారము వచ్చు బడి శిల్పించు చుంకగా, అగ్రా
యమును సాంబంధి టటు వంటి మునివల్ల భుజు కుకా
కరుకయిన సాంబ మూర్తి లాప సగ్రముని వేదవేష
మును పోసికాని మహా సంబంధము లావచ్చు పరమ
పుణ్యాత్మకావైన మాద లాంబికా పరికినకును.

కప్పుడి కొనగలము నంద విసంగిశివ
కుమననగును. నేను ఆకరికనె యుండు వాడను.
తంగీ! వినుము. నాయొకరి కుమారుడు అకహిలా
శ్మశ్రి ముందుండు బనియించెను. గ్రంథములును
వానిని చూడవచ్చునాను. సంగి లావముగా భవశివ

సేటటు వంటి గురువును. నేను ను లోకాల్ గడవమి
అనుకను. నేను మారునకు శివాబ్ధి అను ఆనునట్టి
ప్రసాదమును ను ఆమె పట్టు బువుకాని అలరపదా
శ్మశ్రి పట్టి దీనమెట్ట వచ్చు. ఆని యీ మాట అప్పుకుం
కానీకు శ్రవణి ఆరు బువు వచ్చి. ఆని యీ ప్రకారము
చెప్పి సాంబ మూర్తి ఆదృశ్యమైన వాడాయెను.

ఆపుకానా బద్ధిన బు నేవేళి రునియె మే
కాంబాల ప్రభులు యేమైన వేషములుగా నున్న
ముఖము చూచునట్టి వారికి యే ప్రకారం ప్రంబునా
సమస్తములకు ఆజ్ఞానమనెలమొంది సాగిగాట్టు
నటు వంటి వివరిమ గుకాంబా యీ జ్ఞానమైన ప్రకారము
నకు ఆభీనుడై యుంకిన యీ మహానుభావుడైన బస
వేళి రుని మాంబా టువా ములు చూచిన వారై ప
రమ సంబంధ ప్రాతియైతి. ఆపుడు శివభక్తులు
మొదల గువా రిని పిలిపించి లాంబాలము అచ్చు
ఆపుడు శివభక్తుల సందాదకము నుంబ అబాలనకు
మజ్జనము చేయించి, అడుప వివిధా లోకాల్ గడవ
సావంగములు భుజిల భుజిల చేసి వేషము చేసితి.

50

ఆపుడు దిక్కు దిక్కులను కొనక నాదర్శి
కుగ్గి పంబులు గుగ్గి రుని పరికిన వాయెను. ఆపుడు
ఆ సమానమహిమ, ఆగ్రాప్రకారీ దయమైన అబాల
కునకు లనవేళి రుని మోరు పట్టి వట్టి వారయితి.
అయొకరి నాను కరణ కాలమందు ఆజిగనవాజి
కావలసినట్లు యీ పంబులు అద్దగును అచ్చున
టు వంటి వారైతి. ఈ ప్రకారము అబాలండు వివదన
ప్రవర్త మును కను చుంకిను.

49

అప్పుడు బాలకుడై బిడ్డ అయి పవళింప
యి తోచినాని చూచు చుంకగా ముద్రకారముక
నంబడిననగా. ఆకాంక్ష మందర నీకాంక్ష ముద్రకా
రము ప్రసాది. అనిచూచు వారికి పోనరము చేసిన
ల్లుకనంబడు చుండెను. ఇదికాక గురువు యొక్క
చిత్త ప్రసాదము హిమయ్య ఆనందముగ బిడ్డనబాలునికె
సెందరి సానాని చేయించె అది గీ నట్లుగా పూర్వక
పరుండి యుండును.

ఈ ముద్రకారము ప్రసాద ఆ బాలకుడైన
కవి నాదముల యొక్క యాంక్షగా అనేక విధము
లైన ఆనందముల పట్టిన వాడైతి. బాలకుడై యుండు
గా దినదినము యోగాభ్యాసము చేయుచుండిన వాడై
అప్పుడు యా ముద్రకారము బాలకుడై శయనవలన
పాగిం గార్చిన చోట పండుకు యుదు ప్రకృత్యైవ వాకా
యెను.

ఈ విధముగా కాని విధముల బిరిపె శం
గము మూర్ఖులను చూచు నట్లు | అయితే పరమమహా
శక్తి లభింపకంబూనిం చు చుండెను. అప్పుడు యా
బసవేశ్వరుడు చక్ర షట్చక్ర విభిలయ పాదయము
నంబు భాగ్యము చేసిన నాచున నకలవి భరిత ఆలవణియు
ఆయెను. ఎటులనగా సర్వజ్ఞుడగు యాశక్తి నీతి
నుగ్రహమువల్ల బిరిపెనవాడు గనుక కళామ్రవీణు
డై గర్భాక్షయము లగిగా యా ముద్రకారము శాశ్వతమట్లు
వాదాయెను. ఈ ముద్రకారము యున్న బాలునకు
గర్భాక్షయమందు ఉపనయన ప్రయత్నము చేయ
వలెను అని శుభము పూర్వము విహరింప వాడ యిరిసె.

ఈ బసవేశ్వరుని భక్తి నెలకొనియుండినట్లు
బసకుని చూచి నది యెట్లులెనెను. ఏ యా! లోకేశ్వరీ! నీ
యొక్క జ్ఞానము నకు నేను మేల నగును. పుట్టినప్పు
డొక్కవదీక్ష అయినట్లు వానికె సుంజుకట్ట వలెను. అనిత్ర
యలమి చేయి చుండు వానియొక్క నావకలును
యెను నీచెప్పుదును. బసవేశ్వరుని ప్రభు సంగమేశ్వరు
డు పచ్చ బంగారు నిహితమైన శివారూప సంపత్తువ
ల్ల చేసినాడు. ఇక బాదకుని ప్రమంజు యెనెడి పోలను
నా మందరయెల్ల వచ్చు. నిహిత శివారూప సంప
త్తుడై శంకరభక్తు డని పించుక నక్రమ నిష్టాపాదు
వార్య. పరమగు నీతి నుగ్రపము అయితి అనినర
కవలె పై అయితి | యెటువంటి కర్మము చేయ
దురా?

52

పూర్వభవసంసారరహితులకు శ్రేష్ఠమై
నగరహాస్తి యలకు ఆ పాదపతలం యందు సదమలా
భారలభ్యులకు సాంబ శక్తి నీతి నుగ్ర హమువలన
బిరిపెన వారికి భారము అయిండు నగరహాస్తి కర్మ
ముల కుర్రకర్మములుగా చేయచు భవభక్తు క
యననాడు అగ్నియందు ఆ పాదపతలము దలననవి
గక భాగ్యములు చేస్తూ వ్రేలి ఆది దామము కాదా. అనే
క సావముల హరించెటటువంటి శివైవిధ్యుక్తమహా
మంత్రముంకగా అనరీశుంత్రములను వృద్ధులచేచి
సావముకాదా.

సహజభక్తులకు మహిమ యు. ఖగీ
శ కర్మలు అనియినరకవలె పై అనినది, అయి
కటి యాశక్తి నకు భక్తులయినట్లు వంటి వారికి

అంతరకర్తమనకూడనా? అని యా ప్రకారముచే
ష్టనకుమానుని చూచి యాత్రియైత మూదరసయ్య పరి
కనగో సునగా.

వేదోక్తమయిన మాటలనుండి నీకు యెందుల
కు. మేము చెప్పిన మాటలకాబోయి అంగీకారము చే
యనిదే కుమానుడగునా? పూర్వమును వ్రతము
కులస్థుడవై పవిత్రముడవై సమస్తమయిన కులముల
యందు వ్రతమును కులస్థుడవై పవిత్రములయిన
సమస్తకులములయందును కీర్తి కులమనఁబించుకొ
యుండగా యెటువంటి చూడలియు! పోషకుంగలు.
నీయందుండు నటువంటి శివభక్తి మూడు లిక్కలు
లయందు ముడికినవారు. నీ వ్రతము ముగ్ధులకంటె
ధృఢమైనదిగాక. అని సూక్తలగా ఉత్తరమునకు
భక్తిచేయ. అని యుండును.

53

మేము ప్రాంతుకామానుడవై కులమును
భక్తిచేయును. కులపరమము కులము ప్రాంతుకామానుడ
అకులమునుచేయును. కాబట్టి కులము అనట్టి
పొరుగు నున్న శివారాధనాభక్తి. అలభ్యుడైనదిను
క్రొందువినా కులములయందు నానుగావుండే నాను.
అనేకవిధములకు సలపుగా కామానుడు ప్రాంతుకామానుడు
లకు మాకు సంబంధము కలిగించుచుండును. కేని
యెకటి అభ్యుత్తము ప్రాంతుకామానుడు కాదు. క
రికసామయిననుండు సద్గుణములతోనుండి నింత
నమిక్రమమునందు. కులమునకి అగినట్లు అచార
ముకూడవుండవలెను. అచారమునకు అగినట్లు
ఈశ్వరుని యొక్క భక్తి యుండు వలెను.

అందునుండి యాచారములకసాధనమైనది
పవిత్రము. అందుండియే సంసారము: భుజులను
నివారణమును. ఉభయభక్తి అచారములనుండి
దేవతలను పుట్టించేవలెను అట్టి జ్ఞానినవారై
యందును. అట్టి యెటువంటి మరొకటి లభ్య, యు
క్తులను నీకు తెలియజేప్పినాను.

54

ఈ యుక్తి నీకు పనికిరాక పోయినచో
భక్తియు నీకు తెలియనట్లుగా నడుపుము. నీ భక్తికి
మేము భయపడు వారము కాము. నీకు యెవరిను
నా లోని చూచి అవిధము గాచే యును నికరినాకు
లలో అవికముగా దుఃఖించునవారై విరక్తుడైన
బసవేశ్వరునిలో అంత్రయగుమాదరసయ్య
అనిన వాకా యెను.

అట్లును బసవేశ్వరుడు అనినదిచూచి
బ్రహ్మచారి అవ్వమనెడి, ఈశ్వరుని భక్తి వేరే అని
చెప్పి అరిగెను! వేరే భక్తి వసువేరే మంత్రము, వేరే
గురువు, వేరే వేషమున్న వేరే భావమున్న, బాహ్య
మైన క్రియలు, అచారములున్న యా ప్రకారము వేరే
విచారింపబరి. నరక వాక్యము అట్లును వంటి కర్మ
ముల మూడు విచారిస్తాడు. మేము శివమే భక్తి వాడు.
జుంగమే గురువు. అని యా ప్రకారము భూ విచారు
దేవతలు. అని చెప్పినరా అరయున్న ప్రాంతుకామాను
శివభక్తుల యందును, ముఖముచూచిన వారికి
పరమేశ్వరులు గలయని నిశ్చయము. కేమా
టునాకు పనికిరాక. మా అచారముందు విరక్తుడు
కినానా అచారముందు నేను వ్రతమును. మారే వనీశు

55

నెనుదెంపవేడు. - ఈ ప్రకారము బసవేశ్వరుడు
తెననవాడైన స పగదరి తెలున నరగాంబకయల బా
ను తమకు తెకరికపుం కరారు తెనవెళ్ళవచ్చి తమనుబు
గలమామను సంగ మెశ్వరుని వచ్చికి వస్తూ వుండెను
యనునందు. బాగవాదియందు డింకుబుక్కువైనట్టి
వారు, యాబసవేశ్వరునకు యెదురుగా వచ్చి, గల
మములగినికి పిలుచుకొని పోయి మహా ఆదరణచే
సిమాకు మారేపు ట్రులు, తెనవారిని వ్రంచుకొని
వారైరి.

గ్రీకరిక డివనయనమునకు వచ్చిన బంధు
వర్తకులెనెనుగదా! డివనయనము బాగుగాజరిగెను.
గ్రీకు వంటి డివనయనకు రాకూడదు. తెనతమమన్న
లలో తెనుకొనికడ పశూపముల తమతానుని
వారసకులకరిగిరి. ప్రరజనులయనవారు తెనరిగదా!
ఈబసవేశ్వరుని మహాత్మ్యం యెమనవలయును.
తెనప్రరజనులు స్త్రీ త్రాంచెయి చుంకిరి.

తెనమయనుందు బసవేశ్వరుని యుప
నయనమునకు తెనవచ్చిన మోదలాంబక సాదరుకును
శరసాద పంకాలు బుక్కుయందును. మెదినేశ్వరు
త్తనబుజ్జలరాయని మంత్రయైనబలెరేపుడు ఆశిశవ
బుక్కు కయన యాబసవేశ్వరుని మహాత్మ్యం
విననవాడై యాయలను నాకుమార్తెను యెచ్చి
నివారపామచెయిదును. గ్రీకరికపక్కానికి యెలా
లకు యెచ్చి నివారపామచెనెదెరు. తెనపరికినవా
డై తెప్పడుతెలశ యెక్కిన సంజాతము లోబసవే
శ్వరుడుంకిన ప్థలమునకు కుమార్తెను కులబుక

56

పోయి తెప్పడు సంగి పూర్వకముగా చెవియె
సి తెందువారిని తెగకారము చేసి నదు వినయము
లో కామార్తె, తెలున గాగాంబకను తసి కొని పోయి
వోదనముచేసి కుమార్తెను యెచ్చి నటు వంటివాడై
తెప్పడు నాకామార్తెను ఆశిశవ వినవలసినది
తెందు నుంజనము డివ్యుని వలసినది తెననప్రయం
బుగ పలకి సజ్జనబుక్కుబారి త్రయిక్కబుక్కు వలె
ర్థవలు మన్నించుని స్త్రీ త్రామచేసి నవాడై, తె
కరికినుంజి బసవేశ్వరుని తెనుమతాగా వినా
మాప్రయత్నము చేసెనుందుకు బలెయిలెలు
కట్టి తదితర సేవకవి నాలులలోకను మకరలారి
నియులును, రత్నలారినియులును, యాప్రకా
రము బాగవాదియందు సాలసాలగా, మహా
శంకారముగా వీధి వీధియందు యాప్రకారము
కట్టించన వాడై నిస్తారముగాలాడి పిన కస్తూరి
లోగల మామ వీధులను | తెలంకరించన వాడై తెందు
మామ మలారిలయెక్కరి శంకారే పిచ్చిన వార్త తెప్పడు
మహాత్మ్యత్తెన పెద్దలను పిలుచుకొని రక్షిని చెప్పినం
దున వచ్చినంగ తెలు ఘోరికు శరణు బుక్కులకు
పేతములు వ్రంచు కుంజుంక బెచ్చిన వారైరి.

57

గ్రీకరిక ము బుగ్గిసుగ కావలసిన బంధువుల
ను పిలుచుకొని రక్షిని నియమించు కుంజున్న వా
రినివక్కరిగా సాలగా కూర్చుని యుంబ తెప్పడు
నిజుల లాంబాలములు తెచ్చి యుంచన వార్త యా
శ్వరుని యొక్క బుక్కులు పుణివియం దు వ్రంధెమలు
వంటి మంగమ మూర్తులకు విభూతి వేరయి ప్థిలంచ

వాడాయెను. ఆయనాదేవునిగను మూర్తులు వచ్చె
ననుదాయునునకు పురమైనమనోకూడకావారిని
యెగురాకేనియిం యికిపెలుచుకొనివచ్చిరచ్చెచేర
మలనుంచుకూర్చుండబట్టి, ఆయెక్కడినివచ్చుక్కిన
యింగమమూర్తుల సోదములకడకి ఆపుకుపరిమళ
నవచ్చుత్తాంబులులు, నభూపదీపములు నివాళిం
చులా సాక్షాంగదంకప్రమాణములుచేసిశివగణ
ననుదాయునున యింగమ మూర్తులకు నిభూలా
లొంటా లంటులుచెచ్చెనమద్దెంబరి.

అట్లు చాముండు సమయమందు యీ
ప్రకారము వృందే సమస్తమయిన ఇక్కుల తివర్తన
మండ్రిక ఇకలదియవృందే పేళాల్లు ముగ్గు, నాటక
వారాంగనలు ముగ్గు, పరకరియవృందే పాళాల్లు ముగ్గు
యీ ప్రకారం చాముండు సమయము. వేలం వికార
నాదలిమల లోన పున పులమెరయ చూచూ వృందే
గా ఆత్మ నికురియ ముగ్గు ఆదరు చూండ్రిను. చాంగు
బల్ల తివర్తనముల లోన యీ ప్రకారము తివర్తన
కంకరా భరణ గీతముల లోన పూర్తిగా రుద్ర
మహిమలు పొందు చూ వృందే నాడు కాంధరు.

గీతము సాక్షిగ అటుమోళములు కాండరు. కాంధ
రు బప్పులలో నుల్యియు చేసేవారు కాండరు. ప్ర
రాజనుత్తేన ప్రమద సఖాల యిక్కడ లలాచర్య
ములు వినిపించు చుండెడు వారు కాండరు, శివభక్త
త్వములతో ఆడినారు కాండరు. ఈశ్వర మోక్ష
ములకు అజిలగా మునురచు పోజు శివ యోగం
నిద్ర పొయ్యివారు కాండరు. కాండరు శివరహస్య

59

అలాంటివి ఉన్నాయి | ప్రస్తుతము ఆంధ్రప్రదేశ్ లో
వినియోగం చేయబడుతున్న, ఈ (ప్ర)కారము ప్రంక్షన
యందు శివగూర్చి శివీయ శివగూర్చి అందు
ది ౨.

అకాల మందు బసవేశ్వరుడు యాశీన
 బ్రహ్మల సాక్షి దకము నుంకి మజ్జి నమెనకించి నిట్టల
 మయిన నవలీలి వారిని చూచులను, లలాటమందు
 ప్రకాశమానమయి బిట్టుగా అప్రంక్షకై లలిచి
 సరిసంగముల భసిల్పి పనము చేసి, శిరస్సును
 ముశి వాల్చి అమ్మినకు మమము లభించి రుచి
 క్కా భరణి భూషణ విలాసంకై, తన మానెప్పిన్. ౨౦
 గసాయిల తన పేరు గల్గిన కథాని వడిమయిండు
 కట్టిన వాడై, శివా తనం దమన సంబాధములగా
 కన్నులయందు తనం దబాధములకు శియ
 చుండుగా, గామి పులకాంకుశములగా, తేజుగు
 తేజుగుకు యాయుకర తన గ్రహము యాశ
 బ్రహ్మలయిన గణాధీశ్వరులు, సాచిలు లతను
 గ్రహము నుంచి తయిన మనస్సునందు తనకుంటూ
 తేజుగు తేజుగుకు దంక్ష ప్రసాది ముచేయుచు నభయండు
 వజ్రలాలి సాచిలు ల వింగళి మూర్ఖులకు చూ
 ప్పటంబుక్కు భయపడివానల సాచిలు లను
 పేనుకకు పుంచుకొని కూర్చుండెను.

60

అంతేమీదేమోచేయాలి పూనుకుంటూ
చేయాలను ముకుళించుకొనుచు, నక్షత్రమును
చుకొని మహావిద్యలును, అంగదసంలూకము
యోగినిమధ్యప్రేక్షియించు శివగణాదీశ్వరులను

అంబ సంబంధమును చూడగా పంచవేదముల నిర్వచనము
నా యదులకు ప్రోక్షుడైన బలిదేవమత్రా సజ్జనాచారిజా
యత్తే నేను భావించి యందు భుక్తికనయలు. ౧. ౧౨
అమ కామస్తోత్రం యైన గంగాదేవి కి భావశరణాపని
లంసగుణ సౌఖ్యావమా యమయన నా నా నిర్వసులగ
అంబ సంబంధమును చూడగా పంచవేదములను
కీర్తింతుమనెడిది.

ఆకాలమందు దేవతావ్రాహ్మణముల ఆశీ
రజీవముల నానందించుచుండి ఆ బలిదేవమత్రా ముం
దరవృంధిన పుణ్య ప్రకాంతాలు వర్ణింపసాగిరి.
ఆది యిటు వేదవేదాది. శ్లోచనమును బ్రహ్మదేవి కా
వియమయెడిను. శిరియందు లక్ష్మీదేవి కావియ
యెడిను. కాంబయందు | గోపాణి నానందించ
యెడిను. రశికాచయందును, పౌత్రహస్తమందును
భారతానందానందయెడిను. సౌందర్యమునందు
రజనీదేవి నానందించుచు యెడిను. శ్రీ ధర్మమునందు
దేవేంద్రుని భార్యయగు శశీదేవి నానందించుచు
పాల ప్రహరమునందు ఆరుద్రుని నానందించుచు
ఆరణ్యమునందు సీతాదేవి నానందించుచు యెడిను.
సతాచార పని త్రావయందు బాహుదేవి నానందించు
యెడిను. తేజింబున రవి సలయైన భాద్రా
దేవి నానందించుచు యెడిను.

ఈ ప్రకారము వ్రాసి వారికి సూరంత
బహుభుజా ఆనంద సౌందర్యములతో యంగంగా
దేవి యుండినదాయెను. గ్రుంతువంటి కాంతార
ప్రేమను తెలిసినటువంటి పద్మవైన మత్తేరువలు

61

యారె యెక్కడ గుణా లానయింబుల వర్ణించుచుం
డేటులు వంటి బలిదేవమత్రా వినినట్టి వాక్యేనం
బంబులు లోను బుద్ధివంటి వంటి వాక్యే, యామెలకి
కీర్తి లోనా పులకి న రక్షకుమార్తె, కు శ్రీం గారిం
చను నిచ్చెట్టి సంతోష యా యెక్కడ ప్రేమకనుకానిది.
గణా. శరీరా వికృతభారణము లయందు ఆభర
ణములను దిక్కరించే సౌందర్యము కలుగియున్నది.
యెటే నివాహ మహాల్య వతాలమందు శుభ్రాశు
రణంబుల బెట్ట వేరెను.

62

ఆవినుత్తే భగవంతుడైన గంగాంబు
కకు పరిమళమైన తైలము లాంటి ఆభరణము
చేయించు పద్మపులకమార్తె కు రంగ నయనకు
దుకూలమైన వస్త్రంబుతోగట్టింబ నవాక్యే కామ
లమగు తాలవేం క్రుకల చక్కగను వివేకాపూర్ణు
లెందులకు మోద నవర్తిక సుమంబులు ఆగరు
చూచు, బహువీరులందన కస్తూరి, గంధం ధేనసాము
మొదలగునవి గంగా దుబళి పద్మపులకాకరిప మహాము
దుతరమయిన తనువు కు కలంకారంబు నుజుట కుంకుమ
తలకముపెట్టి చరణములకు ఆభరణములు కెడియమొద
లగునవ పెట్టినవరలెస్తా పితామలయిన వజ్రాభరణమున్న
పెట్టి, గురుకీర్తులు నుగ్గెక్కయెటులను కంకణములు ను
డొగకములు నుగ్గెముత్రకయుంగారములు నుగ్గె హస్తాంగుళ
ములయందు కలంకారంబు ములాభిరహారములు నుగ్గె మణి
పతకహారములు నుగ్గె పగళముల సరములు నుగ్గె శంఖంబు
రముగా భరియంపడిన, ప్రకారము లోన సమంజసము
యైన
కామనాకర్మములకు నవరలెస్తా పితామలయిన కళా

63

పత్రముల భరియించుకొనకముందు చీకటి ప్రవీల
భరియించుకొని, అవిగాక ముత్యములతో శిఖరముల నీ
శాస్త్రము నొనరించున, ఆభరణములను కట్టములకు పెట్టి
నవ్వెత్తిరి.

అప్పుడు చంద్రవంకల సహనమును బం
గారు నీగులు, అందులకు నక్షత్రములతో సహనమును
ముత్యములు నున్న, కలిగినట్లు నొంటి నొంటి నొకరి కు
పెట్టిన వారైరి. అప్పుడు లలాటమందు ముత్యముల
బాట్లు పెట్టి బంగారపు బూడిద కునుకట్టి నొంటి నొంటి
వారై నొంటి నొంటి యందు, సింధూరపు రేఖ సులభి ముత్యము
లయొకటి నూసుకొను, మన్మథము అందుకలంకరించు నవ్వి
మనుషుల పట్ల బాధపెట్టి యుండుగా మహా ప్రకాశమా
నముగా వెలుగుచుండును.

ఈ ప్రకారము ఆభరణములు సరాసరిగా
లయందును అలంకరించున వారై శరణంబుకను అను
యమందు ముత్తైదువలు పిలుచుకొని వచ్చి ఆంధ్రము
ను బలిదేవ మంత్రికి చూపించునట్టి వారు కలరు.
అప్పుడు కుమార్తె నుచూచి లాలించుచు కనిపెయ
బోర బుక్కి సంపన్నులగు నును జన్మంజనయుచ్చ
శృంగార సంలాభముతో మండు నొంటి నొంటి లవనకుమా
ర్తెను ముండు లోకముల యందు అనమన శృంగారమును
కలిగిన శుభ వాగ్దేవులగు శరణంబుకను, పిలుచు
కొని వచ్చిన సమస్తముల నభక్తులకు వజ్రం దుశచ
చోడము చేయించు శుభ బహుములుగా ముత్తైదువ
లందరం మహా సంలాభముతో అందరు చూచుమం
డ శరణము పెట్టిన వారైరి.

64

అప్పుడు శివ బలవేన మహారామందు

శివ సద్భక్తితో యుక్తమయిన యాశంకాంబుకను, బ
నోదేశము న కానగి వివాహము నొనరించెను. అకాల
మందు నవవధి హముల యొకరిని సుఖి నొకరినను
దుంజి చూచుచుండెను. అకాలమందు చాల మందిన
ము. వారందరు సుభ మహారామను వివాహించిన
బుకుల యెదో వివాహము నొనరించుచున్నెను.

అది యెట్లు నొంటి దనగా-ఈశవీరభక్తుల

కృపావల్గ కనెనెదో నీమె లగ్నము. శంకరభక్తుల
యందు విశాసముతో నుండిన నీమె మహారామను,
భక్తులయొక్క ఆశీర్వాదము ప్రహలము గనుక కలు
పొంది | అటు పొంది బసవేశ్వరుని యందు భక్తులయొ
క్కెడను ప్రహము యెదురవగమండిన గనుక యా ప్రకార
ము భరయిండు యా మహాత్ముల మహాత్మ్యరీతిగా
యనద నిలకమునంబు క్రింది పదాంశం.

65

అకాలమందు బసవేశ్వరుండు పరిపరి విధ

ముఖాజ్ఞల పహిషించులయిన యాశవీరభక్తులకు య
బ్బాధముల ఆదరముతో యుచ్చి లాను పరివారములతో
అంతఃపుంధిని బ్రవృత్తి పరచి అనుహించులకు అచ్చట
బ్రహ్మకిసంస్థాంగ బంధ ప్రమాణము లాచరించుచు, 50
యగళము నుముకుళంబు విన్నపము నొనరించునదియె
మనగా.

ముందుగా వ్రేడి కట్టడి సంగమేశ్వరుం

డు ప్రకృతమయిన యెదో నాగులు ప్రకటించెను. అందుచేత
నీమె నీమె వారి పాదముల దర్శించి అకాలభక్తి
లగల లగముండ ప్రాజుల నొనరించు యా ఆశు ప్రహమువల

66

-ಕಿರಣಿವ ವಾಚ್ಚರಿಯು ಸ್ತ್ರೀಲಮು-ಹೆನೆ

67

అక్కడ చూచినను మృత్యు శాసనానికి అనుగుణంగా

శ్రీమం రామ నాథు ధూర్జ విరచితమున,

68

—ಕಿರುಕುಟುಂಬದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವ

దని మహా భాగ్యం వహించి యలంకరింతు. ఈ ప్రకారముగా
ప్రసిద్ధి వహించి యలంకరింతుడని సం గ్రహించును

దేవాలయమునకు బసవేశ్వరుడు పోగా సమస్త మయిన
 భక్తులు వచ్చి వేడుకగా నిలుచుచుకొనినప్పుడు సుఖా
 చార్యులు విభక్త యొన నేరేపి కుంభ సాక్షాంగదాక
 ప్రమాణమైనది. అదిగమ ప్రకారాశక్తి మయి, విహ
 లవిభూత ముక్తములయి, మనోహరములయి నరాగ
 ములయి కెనుకాగము గా ప్రాప్తమయి పుష్కరాశిను.

అటువంటి కాలముందు లోగకవి నమయిన
 శివభారతము చేసినప్పుడు వేద సాంబశివకు
 వేదము వేదముగాని గుడివేదము ముదాక కానవచ్చినట్లు
 వారకరయెను. ఈ ప్రకారము కనబడిన సర్వము నిజము
 యొన నేరేపి కుడు మనస్సునందు విసులపడి సంప్రమ
 'లమహా భయము నున్న, ప్రేమయును భక్తియును, చ
 ల్మమందు ప్రాంతముగ నున్న పాత్ర ముగానూ అంత
 నచేయుచు, అదిగ సాక్షాంగము సాక్షాంగము చేసి ప్రసాద
 సంబంధములయి ప్రాదకములములకడిగి ప్రాసాదము
 నరించిన పాత్ర ఆప్రభుకరముల క్రింద చందలయినది అనే
 కాలము లో సాంబమూర్తి ఆలయము ముల సంబంధము
 లో కూడినట్లు వంటి చూపులయి సాక్షాంగము వారగన
 కుమారుడైన బసవేశ్వరుని యొక్క విశువమంకాత్రిం
 గనము చేసికొంటూ ప్రాంతగా, బసవేశ్వరుడు విశిష్టము
 కాని అదిగి వందనము చేస్తూ ఆప్రభుకరముల ముకుళంబ
 శివ సాక్షాంగములయందు దుష్టి నివేది ప్రసాద భాష్యము
 లకురియుచుండుగా, గ్రంథ వంటి బసవేశ్వరుని, మ
 హాభక్తికి మెచ్చి అమయకరి ప్రసాదము ను యజ్ఞ అం
 నవేశ్వరునియే సర్వమంకము సంగమేశ్వరుడు పరికర
 కునగా.

69

ఈ లోక వచ్చి సాక్షాంగ సాక్షాంగ నేరేపి కు

మ హాభక్తి మునుచి నాము. నేయకరి తోచుచు ను
 సర్వభూత సమామనయ వినినకున సంబంధముయెను.
 లోగక కాలము ప్రవర్తన చేసి నట్లుగా సర్వములయి
 కనీకూడిన పాత్ర పై, నిశ్చల భావముగా అది శివభారతి
 బసవేశ్వరుని శివలాంభములయిన భక్తుల సమూహ
 యుమందు యాశవిరుని చూచు నట్లుగా చూకుము. న
 ప్రవాతి ఆవశ్యముల చూడనట్లుయి అది సంబంధ నేరే
 శివభారతి. అట్టి సాక్షాంగము మనస్సులయందు కనీకరి
 భూమి చందలకు. అట్టి వా సాక్షాంగములకు శరణముని
 యందుము.

70

బసవేశ్వరుని కు ఆలయము చేయించి

శివభారతి ముక్తములయి అయి పంటి వారిని, విహ
 తుల భావముగా చూడవలయునని ప్రాంతము నేరేపి
 మువట్టి నది నేరేపి కాంక్షాముగా మునియు వంటి ది
 యనా విడువలదు. అనినవి హాశియుగా భక్తులకు
 లమునందు కనీకరి విచారించుకుంటుయు, అటువం
 తిగులు లుగిగినట్లుయి అది మోక్షమోక్షము వనినది,
 పరభక్తము పరభక్తిలయందు యాలాటి వారకరయిం
 దు మనస్సు మురవించవచ్చు.

అదియు సుగాక శివభక్తుల గుణంగము

లనుచూచుచే నమచ్చి భూమి చందముగా భూమి సాక్షాం
 గముగా వారియొకరి సాక్షాంగమును ప్రసాదముగా
 సరిగా పరిగణించుము. అని యా ప్రకారము ముందు
 మధురాలంబు భక్తులయి భూమి చందము పాత్ర సలక్తింబ
 శివభారతి ముఖముగా బసవేశ్వరునియే వందనము

71

చేయించుక మహాత్ముడయినా శివుడు అక్షయమందు
ప్రతివేదనే నిజమందిరమ అనడే వారయమనగానే మేలయి
యందిన వారైరి.

-ఈమహాత్ముల నకు ప్రశంసలు అమలం
తాము మహాత్ములగుచేసినవారై పరికినమనగా. ఈవి
సేవేశ్వరుడు మనకు నిజ సమానమైనట్టి వాడుకాని
మనకు మా త్రుంకుకాకు. దేవాలయమంటే ప్రాక
మనేశ్వరుల తరని అగతమెవ్వరు అయినా చూడనట్టి
వారున్నారు. ఈయన శివుడు నకు బసవనగైయింప శివశ్చ
క్రుతగాకాని సంగమేశ్వరుడు అనునట్టి అపసరూప
మునుదరించు మహా ప్రేమ అగ శరీరమున్నవకని అక్షయ
నికెదన ప్రసాద మిట్లు సంఘము అగ సంగమేశ్వరుడు
దేవాలయముగా భుజింకొలెదనమయెను.

గ్రంథవారం అగ దళిరు అగకమందు కనికరు
నుంబు మేము వారిదత్తనమును బసవేశ్వరుని నుంకి 50
లాభులమైతిమి. అనిను అయింబ బాప్తరే! బసవనగైసలా
తాపము, బాప్తరే! భక్త్యవర్ధన బాప్తరే! మేలనానీల
అగకమందు అంధకారము మేగిగాడ్చుటందులకు దీపము
వలెనాకప్త. బాప్తరే! నీవు శివునికు మారు కవుతావా?
పాపనాశనంబున వనప్రకాశా! ఈశ్వరుని అంధకారు
ణవలన కృష్ణనాయివలెనాకప్తకావా. భరణయందు
యలదయంబునందులకు పులము అయిలగా నుంజవ
లయెను. మేము అక్షయము అకాని అంధవలనయెమ
ప్రయోగనముకలదు.

72

-ఈవిధముగా నగ్ర ప్రేమనంబు నలకనం
లరము అనేక భక్తవరుల అగకాకి పరమోత్సవములగి

కూడా సంగమేశ్వరుని అనుభవమంటపమందు మహా
సభచే సుకలూప సేవేశ్వరుడు ప్రంకినవాడై కాలము
లయందు నురు ప్రతియన కూడని సంగమేశ్వరుని పూ
రింపును నురు ప్రలవారిని నగ్ర ప్రేమచేయచు నున్నవల
గా నుంకిన వాడాయెను.

పట్టణ
అకరికకల్యాణమయమందు ఉత్తమా
చారమునకు ప్రేక్షకులైన భంకారి బంధివమంత్ర బస
వేశ్వరు నకు కూలు నుంబునెను. అలా నుంబు
ని వాహమచేసినాడు కైలాసము నందు ప్రమథగణ
ములు నీనిన వారై అయింపంబు ప్రకాశియై చూడవ
లెను. అనిపింపించు నాడున బలిదీవమంత్ర కైలాసవా
సుడాయెను.

అయితరవేదబలిదీప్తని బంధువులు, బల
గము అక్షయ, అక్షయినములును, రాజయనట్టి అక్ష
లతాయన పింపింబ అను వారి అగ పాకెను. బలిదీప్తని
యెవ్వరు అట్టి ప్రేమ అట్లుండు హితులు అక్షయం
లులును. వారలంక బలిదీప్తని వేదన అయింక
నిని యోగము లున్న రాజులిను పరి పాలనచేయ
వారు మె వర్తన నుంబునా! అనిరాని అనినాడున
యితరప్రభాసులు అనిన అగిన్లు నిరి.

73

ఈయన! మహా రాజింద్ర! ఉన్నాడు. బల
దీప్తనికు మగ్న నుంబున అట్లుకు ప్రన్నాడు. అనినయె
టువలెనాడుకె. అలాకు మహా వినయ విధియెను.
మాయెకర రాజులినును పరి పాలనమే నాంబు అక్ష
రింపగల అట్టి సామర్థ్యముగల వాడు. మహాబలివం
లుడు. అక్షయరహితమైనట్టి వాడు. నిరక్షయమగు సంగ

మొదటను నీ అనకు ప్రతిక్షేపమునందుకాని నట్లు భయంకరము.
అంతయు కలిపి పోతగిరియు కెన్నెలకములకు చెరిసి
యెయి నదిది. కానట్టి అటువంటి నాకు అయితే నీయె
క్కిమంత్ర అనానికి చక్కగా నుండును.

74

అని యువమంత్రులు చెప్పినందున రాజులు
వినినవాడై యొకనాటికి వంట గురికల పనులుగా
నట్టి అట్లు యున్నాడు! అని నెండునీ అనవట్టి పుటను నును
చక్కగా శంకారంబు, ప్రభావమంత్రులను, కాంతన్న
నలియును యాత్రకారములు యిట్లు బసవేశ్వరుని పి
లుచుకాని శర్యుని పంపించెను.

వారు సంగమమైన నయెద్యకు వెళ్ళి మహా
భక్తి యోగములకు నుండు బసవేశ్వరుని గూర్చి వాని
నక్షింపు విన్నవించుచు. ఈ సంగమమర్మ సాక్షాత్కారము
లయందు యహ పశువుల మెదల గువాని నానం
గు సామర్థ్యముల గూర్చి నట్టి వాడై. ఎక్కువగా విన్న
వింపబడినాడు. నిరంతరము శివభక్తికినే ఆమె అనం
నము ననియిన వారికి అంతరంగికముండు నా. కానట్టి
లగిక హిలాక్షము నిమిత్తముగా మా మోక్షముల నవభ
ంబు రాజులెయి కరికొలకరుణ నక్షిమించెటంబులకు
మాకు సాధ్యము అయితే పుణ్యవికసనోత్తమంబుగా నా
విష్టువాడు. కానట్టి భావములకి ఆగ్రే పట్టము నున్న,
ఆపాశము గుభాంజారము నకు, బహు పరివారము
నకున్న, ఆప్తుజనులకున్న విశిష్టమనకున్న బిజ్జల
రాజునికిని, అంతి యూరి సామర్థ్యము నకును, సత్
భూతమును వహించెటంబులకు, యాత్రకారము
నిన్ను విచారించుటకు వచ్చెను. ఈ కార్యభూతము ను

75

వహించుటకు మారు అట్లు అలమె వరు నాదిరు.
రాజుల నాను మా అమ ప్రారథ్యుని నెలకు పోసి యుండు
వాడై మహా. అక్కడ నరాజులకు శివారాధనా కాలము నకు
నేర్పమనము అంతా వదిలు ప్రనాదిరు. బసవమంత్రాక్షే
పా గా కల్యాణి ప్రకరమునకు విజయము చేసి మిమ్మరి ప్రభు
శంకరవలననది అని ప్రభానుల యుకడి వివరమును అవభంబ
భక్తి హిలాక్షంబు చేయి వలసినది మనస్సు యుండుటయు
కాని అప్పుడు నా శిష్యులకు అంగీకరింపు అని గాని నెలకు
భక్తి జనులకు అనకు చుట్టు న్నివానికి నమసారము చేసి
వారికనుకూల సముదానములకు వారికి అనుష్ఠాపనకా
నివస్తూ యుండుగావు ణేమరుల ముందుగా నీయి రాజులగా
చెప్పితి.

అప్పుడు మట్టి టిమును శంకారంబు నదియెట్లు
లనగా. సాదసాద మాళ్లములను, బాజారులను నున్న, వివ
ణమాళ్లంబు లున్న, గృహములకు నానావిధ లోకముల
నుకట్టి, మణిమయ లోకములు అంతరిక్షకరికట్టినవా
డై మాళ్లములకు బాజారులందు, అంతరిక్షములపట్టించి
యాత్రకారము ఆపారమైన లోకములను అన్నివిధ
కలములందు కట్టించి పండ్రిండు ఆమకల నున్న
మైన కల్యాణి ప్రకరము అనేక శంకారములతో అప్పుగానైన
ములతో అలంకరించిన వాడైతి.

76

అప్పుడు రాజుగు బిజ్జల మహిసాదకు నా
అనమగు పితాంబులము నుకట్టి నవరత్నములతో
నిరాగ్రమైన ఆభరణములు అలంకరించుకాని బసవ
శ్వరుని పై భవము మహాశక్తివలయునను ఆకాంక్షాదో
శనాథులను ఆమె అగ్రీకృతుల సమూహము ను

సామంతులును, గుఱ్ఱములును, ఏమగును రోధములును,
సమరవారసహితముగా మనమున యలవించినట్లుగా
ఏమి వహించునో తలచుండు గానకు మూయుంకగా
ఉద్ధంకమునైన నయి కడ పుణ్యాల భరణి పఠించెను.
ఆత్మని కురిలునట్లు భేరి మృదంగములు భుమి తలగువా
దలీ ధుగి పంతులకు చెప్తడు పడిను.

భారతీ పలుయ గుణములు ప్రకారమున
జూ కాంత దూరమున ఆసమాన పరాక్రమమునకు,
నిజభక్తి సారము ఆయోధ్యా రమము, సూరియ వాచా
రుణ్య నిర్భవ మూలము, కరుణి శామల పూరియ
జయన లగిత పాపము క్షయ నవే శవీరుని ఆకారము ఆ పలు
కించుచు రాజు ప్రంగళ కు గలుగునుండి కిగ్గి కావినడక
యో యెరుగు వచ్చు సమాపమునకు పోయి పరికల్పము
య నినయ పూర్వకముగా శివతరణి సత్యార సంగ
ప్రముకు నగు శుభా శుభున వే శవీరుని ఆ సునాదయ
మనగా.

77

అంతు వాచలు (200) వట్టి మహాంధము
లయిన గలుగులును, శిగిల్లించు చూపుండె ప్రత్యమమను
ఆశవములు యా మిడి వేలునట్లు, మూలముల ములక్షణం
బది యెనిమిది వేలునట్లు | యా సనయందు ప్రేక్షులయ
న ప్రభాసుల పరాక్రమం గురును, యా ప్రకారము ప్రాణ
టటు పోలి వారికి ఆస్తికార పరేక్షము గా ప్రభానయ
ముచేసి సకల సామర్యమును ప్రేక్షులం సావిం ప్రయం
కుమని రాజు బనవే శవీరుని లోచెప్పెను.

ఆప్రకు రాజు యన బిడ్డల రాయకును
బుద్ధి ప్రేక్షుడగు బనవే శవీరుడు యుభయములు

మహా వృత్తా హముల సమస్త నియోగాగ్రహేన లని
యకాలుచుచుంకగా వచ్చుచుండెడి సమయమునందు
ప్రరమందు వేది వేది యందు స్త్రీల సములు పవవిధముల
శృంగారించుకొని వచ్చుచుచు చుండె.

ఆప్రకు ఆనక రాజు సమ్మములును, వేదవం
రకులును, పుటా లింగవలగు స్త్రీల పరేరతులను యుల్లు
చుంకగా ఆనక వాద్య ధుగి పుణ్యములలో, నామరంగ
బలములు కాలుచు చుంకగా నిపటి మార్గము లందు
ఆకరితకరిక ప్రరమ హాదాన రములు పాటి వచ్చి రాము
యొక్క నగరునకు వచ్చి నల్ల నల్ల నమందు ఆప్రినియో
గముల వారిలో సభ్యుల సకూల్లంకి సరస సల్లాపము
లు ప్రాణేన మయముందు హాదానికొల్పి లో వాగ్మ్యులు
డిన 96 ఏకం ఆంబరమందు | నుంకి ఆకరికముగా
భూమహుడయిన రాజు సమ్మర్షముందు పడిను.

78

ఆప్రకు ఆచారము రాజు చేరికతోసికా
నిచూచు యెనిమిదియవలనందున తెలుగు 96 ఏకం
ధృవి, హాళి కన్నడవి, దార విడవి, సారశికవి,
మొదలగు వివిధ విధుల సరిగిన కరణములను పెట్టెలయ
న వారిని వివిధ విధుల మహిమల లానుపట్టిన 20
పత్రము వారి చేరికయల్లు యా పత్రములకును
మా శిలమంబలెనికాని అనకు చెప్పి వేదనని ఆజ్ఞ
పించెను.

ఆప్రకు వారు ఆపత్రములతోసికానిచూచి
శివవిధి అముగనుక అమకులెనియదన చెప్పిరి. ఆప్ర
కు వారు అమలు లామెవరును పడి కరణములు
ఆపత్రమును రాజు యెరుగు పట్టెయందు పనికిరి.

ఓ రాజా! ఈవిషయము తెలియదు. ఆయన
చేసినదేమిట? వలసయి న్నది. ఆయనకు పరిపాటి
కుమారసేవీ మికిని, శత్రువులకిని, ప్రహరీదళమునకు
నాశాయమునకును చలగుదివళిప్రభువులకు తెలియ
గలదు కాని మాకు తెలియదు. ఆవిషయము పోతైతి.

79

ఆప్రభు రాజు ఆపలుకులను వినినవాడై
యలులపవకెను. ఆయనకు వరు ఆయననుదీని | యెక్క
ఆర్థమును తెలిసికానిచెప్పినవానికి విశ్వరూపుడు
చలగునది డెళ్ళి చీరంకు వినియోగములు ఆప్రభు గొంచెదను.
ఆవిషయము తెలియదు.

ఆప్రభు రాజు చేసిన ముంజినట్టి విజ్ఞానము
త్రమును బసవన్న ప్రాణాంతనచేరికి తీసికాని, గురు
వ్రను భాగినించినవాడై ఆకరికివసులందరు సంఘము
పడి పాగడుముండగా ఆరాకుగళగళనదీనినవాడై
గ్రంథులుగ్రంథి నిశ్చయముగా వ్రంధి ఆర్థము తెలియ
ర్థములు కూడ చెప్పెదను. ఓ యా! రాజా యింత
ప్రభు ఆప్రభు చెప్పెదకు పరిపాటి తెలియదు.

చూడకుల వంశము వారు లగ్నకన్యకాపం
చన చమనము యెనిమిది కాళ్లు ద్రవము మాసింప
సనముత్రంబు యున్నది. గ్రంథములు మాకు సంశయ
మందులకు త్రవ్వించుచున్నది, నీకన్నులకు నీమన
స్సునకు సరి పడిట్లుగా నీమండియే చూపించెదను.
ఆచెప్పినందున రాజు మికిని సంఘము పడినవాడై,
ఆతడు యింకా కూర్చోలేదు పిరిపింబు పైనయంకిన
రాజుని అయింబు వారలచేతా త్రాత్రగా నింప
సనముత్రంబు త్రవ్వించిన వాడాయెను.

80

ఆప్రభు భవముయొక్క సత్యము యెం.
తయనిచెప్ప వలసినది. మారులకు ఆకరికి ప్రజ్ఞన
ప్రభుగానున్ను, కుబేరుకు బాపెట్టిన నవనిధుల వేద
నున్ను, మేరు పశవతము ప్రజ్ఞ చున్న బా యనప్రభు
కాబట్టి చుంకినట్లు ప్రకాశమానమై యుండును.
ఆప్రభు రాజు ఆద్రవమును చూచి ఆప్రభు అక్క
తెంతకనుకల నాడై యుం జగంపల్లయందు ఆదరు
మయనుచేయలజగింబు కాని ఆద్రవములను
చూచి ఓ రా! గ్రంథి యెంత చుగళికు. ఆవిషయము
గురి నరసమంతుమధునికుల లోక బసవేశ్వరుని
తెంచు ముంజితి.

ఆప్రభు బసవేశ్వరుకు చురునవ్రాసిన
చూ యుంకిన వాడాయెను. ఆసమయము నాకుసిం
హాసనమందుంకిన ద్రవమును తీసియిచ్చెడి సమయ
మునందు బసవేశ్వరుని కరస్సు భవమాత్రము నుంకి
దేవపిల్ల వారిన ద్రవారికి సూరక తలుగా త్రవ్వము
ఆర్థకమయినది. ఆయనలక్ష్మ సంభల్ల లో ఆర్థకముగా
పాంశి నట్టి ద్రవమును నిశ్చలగా యింకా చూచుచు
పడి శరమును పాంపట్టి యెరు ప్రాణాంతనము
మంత్రము వాయుముల గ్రంథి బసవేశ్వరుని ఆశింగ
నమె నతింబు కాని శరమున ప్పొ శిశి నీత్రము నతిం
యిచ్చెయిల | జగింబుక యంత్రుభుకు మురుల
లోకపురుషుకు కాకు. యుగాంతముల యందుంకి
వారికి ప్రభావపు రుభుకు ము, అప్పు వననక పనాబా
లకుపు రుభుకు ము ఆయనకు పరిపాటి పరమభావ
ని పరిపాటి వాడుగనున్నాకు.

81

అదియనుగాక అంతకు మనలనందరను

ఉత్తరములకు వచ్చి నవాకుగనునాగకు. ఇలానిమ
నాగవమువలన సమస్తమగుజగములు విడిచియును.
ఈలానిదృష్టినుండి నానాభు వనములు ప్రకాశమాన
మగును. ఇలాని పూర్వస్థితివలన సంపదలన్నియు
వర్జనం అగును. ఈలాని వాక్యక్రియనుండి ఆగమ
శ్రేణియగును. ౧ - కెరెండు మూడు, ౩-౪ మూడునా
లుగున్న అశానీల ౪-౫ నాలుగు అయిదు, అయిదు
ఆరువేరసి యీ ప్రకారము అంతర ఐక్యత విచారి
కొరవంబుకొలది సురమహిమన గాఢాదుత్రులచ
ణంబులకు దీనిగుణితంబుగా నచ్చులున్నలంబం
బుగా అంతరీకరక్రియలందులకు యీగునవేళవీరుడు
వచ్చి యు నాగకు.

అనిరాజువుంగవులకు బళ్ళలరాయ

82

కు సమస్త పని యీగాల వాగున్న ప్రకాశములును,
అంతాని రది క్రిష్ణా యుండి. యుద్ధం అనిరాజులెల్ల
కు బసవమంత్రని పురిపించు మన్నించులాం పంత్రింతు
గురి ఆమాయలల లో గ్రోచవీరుడని పాగడుగు గొర్త
మాదకూర్చుం దబెట్టి సురుమరాంబరములును, మా
తనరన్నా భరణములును, ఆదరణలొద్దయింప
జోడి సంతోషించు అప్పుడు బసవేశ్వరునితో రాజుక
నినదియేమనెడి.

ఈభరణకినియే యీ అల్లలసామల

జులమునకు భవప్రాజులమునకు రాజువు నేవే. అదియ
గాకనా పరాణమునకు సుకృతప్రనేవే. నన్నుదయియూ
కుము, రయలుగా కాపాడుమనినగోరు బసవరాజా!

అనికాశాదులకు నన్నెనమిడియునువాడను. అనిప
రికెనరాజులకులనాలకింబు నవరాజు మేలు
అనినాడు. ఈపదునాలుగు భువనములు సంతక
చేయుసాంబ శివనకు నన్నురక్షింపునదియెంతటిపని.
అయితేచెప్పులానుచినుము. శివభక్తులయందు
భయములేనుండి నట్లు అచేఈ నీయెక్కడ భావణి
సావించుచుంబాంబాపని. చలమస్తమత్రములకంత
బయన భూమి సావించుభారజీ మన్నుకూడినదనియే
యీ ప్రపంచము రాజులచేప్ప నాజునరాజు పరికి
నది.

అశువులయందు కలవ వలెక్షమగును, శి

రులయందు కనకాద్రియు, శివములయందు బంతా
మణియు, భీమపులలోకామధీమపు, హరిముఖాఖిల
దేవతలలో శంకరుడు ప్రాంతినట్లుగా బసవేశ్వరుడా!
ఈమంత్రులమధ్య మందుక్రిష్ణాకృష్ణాయంతుమనిస్త్రీ
త్రయేన తింబ అతికి అనేకమగు మణియు, పుణ్యముల
యెల్ల నిరంతరము ఆనందములతో కూడి నట్లు వంటి
మనస్సులతో బసవేశ్వరుని యంతని నిజగత పాంబునకు
బంపెను.

అప్పుడు బసవేశ్వరుండు అంతరీకశివ

గణసహాయుగా సంబోధించుట తానువచ్చి మా
మ అయినబలదేవతా మనకు నశినకైన శుభాం
బు ప్రవేశించు అంతరీకతాను రాజు లానే అయియుండి
తనసమస్త వినిరెకాగములు వారలతో శివకొరకి నిన్న
దానందములతో వర్జనంబున ద్విశ్వవీర్యవంతుడై
బళ్ళలరాయని సర్వరాజులను చలారసపరిపాస్తా అపా

84

రమయ నక్షత్ర సంఖ్యలు లుగా మందరణాను నక్షిపం
చే ప్రతిష్ఠాపెసినది యెట్లు వంశం వనగా నరసాంసు.
నిరంజరము నుగిసినా త్రవవేసే వృత్తవారు
చేసినది. భూషవ యుటం. 14 అంగము మారంగము
భూషయం చ భక్తుల భూచాతే శివ నవవేసే చూపేది
భూషవ యుటం. 13 || శివ ఆయుర్విక్రమ యెగులవాళ్ళు
లు పట్టుకుయ్యురేడిది భూషవ యుటం. 14 || భక్తులకు
కులాలు యే విధమునా యెంచక యెక్కువలకు శివ
ఆనక ప్రంజే భూషవ యుటం. 15 || నా భగవంతు మయం
శివా నా భక్తులకు యే లాటి వంశన యునరింపక
యచ్చేది భూషవ యుటం. 16 || నేను భక్తిచేసాంసు
యయలిన శివ ప్రస్థానము నాకడ గోచరము ఆనె భూష
వ యుటం. 17 || భక్తులు యే పదార్థము ను ఆశిగినా
వేకు ఆనెది నాస్తి వరనంపేసినది భూషవ యుటం. 18 ||
ఆనెన మూలప్రకారము నక్షిపం చే భూషవ యుటం. 19 ||
పట్టినటు వంటకారము విడువకుండే భూషవ యు
టుం. 20 || భక్తుల మనస్సు ప్రకారము భూషవ యుటం. 21 ||
అపరితం గా భక్తుల దానానాం నిరంజరం నక్షిపం చే
భూషవ యుటం. 22 || కాపట్యం లాగి నున్న వృత్తి
పరవాదుల యెన్నటికి ఆయనా ఆపట యము చేసినది
భూషవ యుటం. 23 || సాంబశివ ని నిందించే నాంని
నాని నిక్షిపం చే భూషవ యుటం. 24 || (ప్రకృత వరసన
మరు మూలము లావాళ్ళు గావేసినా రుతాని, నేను
మంత్రం నావకు సక్రమము ననుసరింప వలె సినాను)
శివ భక్తుల యందు కుడానా కేకాని యుండేది భూ
షవ యుటం. 25 || నిరంజరం శివ గణా భక్తవరుల యెక్కడి

85

ప్రసాదం గుర్తింపించుట యేకాని యంతాక్షిపం భూ
షయం చక్షమవేదనా భూషవ యుటం. 26 || జంగము
ముంజుల చూచుచే నా నరణి అంగము తెలుపు ప్రంజేది
భూషవ యుటం. 27 || నకులను యేది యంతాక్షిపం
భూషవ యుటం. 28 || భక్తులకు శరణము సేసి యంత
కులకు యుం చేయించు వరణం నేయనేది భూషవ యు
టుం. 29 || భవో యుములకు నుక్కక యుండేది భూషవ
యుటం. 30 || పక్షింజ్ఞ యుములకు యుంజ్ఞక యుంజ్ఞ
జయం చ ప్రంజేది భూషవ యుటం. 31 || ఆవిగారమున
కరుణానిధి గుణముల యున్న యుంబన దానికి అంగవార
ము గా ప్రంజే భూషవ యుటం. 32 || శివ ని యందు బంధువుకే
నిస్తానా చేసే భూషవ యుటం. 33 || ఈశ్వరాచార
మైన మతముల వర్ణమునా ఆయెట్లు చేసేది భూషవ
యుటం. 34 || అలక్రమం చ నచ్చుటకి నిమేంజేము
భూషవ యుటం. 35 || త్రుంబనల్లి ఒక చూపు పట్టి నచ్చు
టికిన్ని శివ నిస్తానా త్రుంచేస్తా ప్రంజేది భూషవ యుటం. 36 ||
లాను యెవవీకిని చె జేకెదెదెడు, యెవకై నాచేజేరి
యేమ యనా ప్రసంగం చే జు యం ప్రచేసుకపోవు
నది భూషవ యుటం. 37 || ఈ ప్రకారము ప్రతిష్ఠా
చేసినది భూషవ యుటం. 38 ||
-ఈ ప్రకారము చేసిన భూషల మూర్తి
లనెవ్వరిన నకులం యును తాని యంతరము యెక్కు
వారికి యేమి తెలుసును. గ్రుది వారాల్లాగ నెవగారుకం.
ఆనమనమున వీరవారు. పెంపు కైరళియు యెక్కడి
పెంపు విశేష కవిరగులు నది. గణులంబు యెవవీకి
ఆనాభ్యును ని యా భూమి యందు సామర్థ్యము కని

86

అంధము నీగ్రీ ఆముచేయుచుండిరి. ఈ ప్రకారము
దినదినమునకు చేయు సమాచారముల వర్తమానము
ఆప్రకారము వచ్చెను. ఈ వర్తమానము ఆసియాజాతీయు
లవారు బ్రాహ్మణ వినిన వాడై, బసవేశ్వరీయని యానము
చేసికాంబముని ప్రయోగము వచ్చుచుండిరి.

87

అనితిది వేరశైవమతములనే ఆచారములు
నడుపుచున్నాడు. అని వచ్చే వారి లాంఛన క్రియనుబద్ధ ప్ర
కారముననుకూలమునగానే పోతగర్వమున ప్రాతిని
యగా! అనికాంబమునకు కష్టమౌచుచున్నాడు. అంబ
యోగవీరమున బసవేశ్వరీయకు పురుషుని ప్రాశ్న
కాడు. అనియోప్రకారము అనుకూలము వారినుండి సం
ప్రాప్తిగా ప్రాశ్నలు చేయుచుకాదు. అనితినిక
మందిరి బసవేశ్వరీయనియూరైచులు ప్రసాదము
నియులు మాకు వచ్చెనీ. అని ఆచారములనుబట్టి
సముదాయము వస్తువులుండిరి.

కాంతమంది బసవేశ్వరీయకు అనితినిక
అకులారవివచ్చేటట్లుగా భూమియూనినట్లు బయలు
రేరివస్తువులై వారుకాంబము. ఈ ప్రకారము వస్తా
ప్రంకి గతియుల మారదును, అయితగముల మారదును
అంబాళకల మారదును, రక్షా లూకులయకాంబము.
యోప్రకారముగా వచ్చేవారుకాంబము. ప్రకటనైన
రుణక్షల లక్షణులయన గురుకులవర్తమానముకాం
బమునకు సంగళ అరమయన భూమింగుళ పనులు
కాంబము, నవవస్త్ర పవిత్రతలుగా నులుకాంబ
దును, మహామాగాంబమునకు, కష్టయలందును,
కలన్దులములయందును గాన మందును ధీరశ్మలమం

88

మందును, అటువంటి స్థలములందును 90 గదాశుకై
వచ్చేవారు కాంబమునకు ప్రేమమూలములయనా
శవీరులు కాంబమునకు, విశేషమైన చక్ర వృత్తినినుం
దివచ్చినవారుకాంబమునకు, సుఖగీతాంత్రసత్రులవా
రుకాంబమునకు, అనన్దులయన అలార పాకా వట్టియులు
కాంబము, పరమంగదాకులును శివయోగులీలును
శుక్రజనులయన సమాచారసంభాషణ సమానముల
యన వారియొక్క కుటుంబముండి వారుకాంబము, నిరంజ
కి శ్చిరంగశివ సురతీయం ప్రయలుకాంబమునకు, అ
మలయ దానద మూలములుకాంబమునకు, ప్రాశ్ననైలాం
ననలు కాంబము, సలాంబులుకాంబమునకు, సూ
నవంతులగు మనుషులీలును, సవిత్రమంగివాసులూవ
సంభావనయలైతైయుంతు వారుకాంబము, దాన
వంతులును గాదుకులును నలులును నవరసా
లంకారములైనవారును, పద్ధతనముల దీనుల
గువారును, పేద బాగులు అనునలైతైయులును,
నకలవిదాన్ నిపుణులును, కాకియలును, చాచివేవా
రును, అర్థి వాడులును, వాక్యములవాడును, లాల
మాళావ సింధు సింహళ శాశ్వతూర్థర మగధ
పాంబాల, మల్లీకురుంగవంగ కాంగగాంధార ఆంధ్ర
యజుర్వేద కురుశేఖామంబల కర్తర బద్ధిర, బాగళ,
పాంశ్య, అయితవసులయ మళయాలకాంబ, చోరగాం

89

కణ పల్లవసమార ప్రశంధత్రునికకాశ్చీర బాష్పాక
బ్రా'లు భూరకాంబునిక కననియ
మరా'లకర్తర పాంశ్యక కేరళమెదలయన చెప్పనై
రాజ్యముల యంగమ మూలము అనికాంబములు, యిష్ట

మూలము గణనము అరచి పలుకులు గామ్యము
యంతయు పికలట్లు చేరినట్లుగా సంప్రమము లా
వస్తూవుండి యీ వక్రమనము బసవేశ్వరుడు విననట్టి
వారై భూమిలోనికలట్లు చేరినట్లుగా సంప్రమము లా
వస్తూవుండిరి. ఈ వక్ర మనము బసవేశ్వరుడు వినవారై
పట్టణముండు కిన్నెల జూరు లను కస్తూరి లోకిలంకరిం
ము లోలి లోని రంగవెల్లివేయంబు చూడవల్ల వారులకు
కుశపల్ల వలగిరణింబును, మకరణారణింబును
ము లోలి లోని రణింబును, బాహుమెగ్గలణారణింబు
లును, కట్టింబు ప్రకారమనముగా నదిదీప్తింబులు
ను, పలకనము దాయమును యందు వారినంబు
యీ ప్రకారము యీ అనకెలనముల నముదాయము
నకు తిరులముకట్టిన దాయెను.

90

గుణారము లకు ముప్పాణి ద్రవ్యము ప
త్రములును, చామరంబులును యీ ప్రకారమునిం
డి తీసికొనదగ్గములు నున్నట్లుగా యకులకెళికలును,
వాపుబడి యుండిట్లువలె వారలంబు లధ్వనులు యీ
క్రియల యుండెను. ఆకాలముండు సజ్జన భక్తులకు
చిత్తవశవగుడు మమ లారీ
ముగా లాను పగిలు భక్తు లకొకటి నలానుయెదుర్చి
మంగళవశమయిన ఆ భక్తుల జూర మనస్సునకరిగిన
యల్యాహము లో పొంగి పొంగి నవినయ భక్తుల
వింగ భక్తుల గుళుల పొజులు లకు సాక్షంగ వశత్ర
మూణంబులు నొకరింబు వింగముల పొదముల పరాగంబు
లపొగ్గి పొగ్గి నంబు ఆప్తుడు భక్తుల కరుణారసం
తీసివట్టెం యీ బసవేశ్వరుని ముగ కుదెసెను.

ఆప్తుడు బసవేశ్వరుడు ముద్దగా లోకిన
వారై శివగణాధీశ్వరుల పాదగీతము నవలంకి
తైష్ఠ్యభక్తులకు నబసవేశ్వరుడు మహా సంబాధ
ము లోని గణాధీశ్వరుల సేవయందు యుంకిన వారై
వీర భక్తుల వారిని పూజించెను వారల ప్రసాదమునకు
యభ్యయంబు వచ్చె భక్తులకు ను వారియందు తీసిక
నేగ్రత్ర మెనరింబు గాంధర్వ సవీరము లో పాడి పాడి
దశమా సేవము భక్తుల లో చూర ప్రేమ లో మంతబడి
న ఆంధ్ర పరవశుడై వచ్చిన భక్తుల నందరిని పిలుచు
కొనలన గృహమునకు వచ్చి వారు వారు ఆశీనట్లు
యభ్యర్థంబుల నానంగి లెప్పి పరని వారందరకు
కత్రుమాణంబు లానరింబు ఆప్తు శివలాలార్థ ప్ర
సంగము లో పురకి పరిణామ రసంబు లెప్పియై
కావలసిన వారికి హిమాది రక్షణంబు లో సంబాధ
భక్తుల నానరింబు కామనీ యిష్టయందు వారికి
స్త్రీలను యభ్య భక్తుల వారిని పూజించెను రాజుగారు
చూడెను, ఆవంశము వారికి పొదన పూర్వకముగా
లెప్పి పరని శీలవంతుల యన వారికి శీలముననుసరిం
నడిపిస్తూ బసవేశ్వరుడు గాలి అత్తంబు భక్తుల
రాజు మహారాయులు వింగముల మూర్తులంకిన స్థల
ములకు తీసికొనదగ్గము లో తీసిమును భక్తి సాధిలము
గా కూరగాయలు ను, పప్పులును ఆపూ పంబులును
కావళ్లుకు పెట్టి తీసిము యంబు వారు యుండెడి స్థ
లములకు పంపి యెంకెను.

91

పరిపరి విధములుగా గలచు పకరణముల
యందు వారంగనలలో బుగిగించుచు పుండెను.

92...

పంతులు పేలమండలం గ్రామము కావలసిన పదార్థముల నానంగి అలస్ట్రులచేస్తా వుండెను.

శ్రీమద్రామాయ పుండె గణన మూర్ఖులకు కం
వలసిన పదార్థముల యిచ్చి అలస్ట్రు చేయుచుండెను.
శ్రీమద్రామాయ పుండె గణన మూర్ఖుల గణన పట్టెటందు
లకు శివునకయినా కనాభలము. కింపంబు అత్తులు
యూరు సేవేశ్వరుని చేత పూజ చేయుచునుండగా
సంజాతము వసువైయుంకినది నరమాల వారు గాంధ్ర
భాషామూలము వుండె వారు ౧౧౦౦౦, పదుగురు యిం
దేవారు ౧౧౦౦౦, పదుగురు మాగళు యిం. చేవారు,
ధులటాది ధులటాదులు యిం. చేవారు ౧౧౦౦౦, సదాశి
మంబం పలవగా కావినది శ్రీహరి చే వారు ౧౧౦౦౦,
నదుల అనిన చెరిమల అని ప్రదకమనే గ్రామనట్టివారు
౧౧౦౦౦, బరహరియల పరమార్థం శ్రీపూపముల
అని పుండె వారు ౧౧౦౦౦, కట్టుమడుగుల అని పుండె వారు
౧౧౦౦౦, యెన్నుకెగల అని కెనెలని అనుకు గావలసిన
వాటి అని పుండె వారు ౧౧౦౦౦, వాయుకులుల కట్టు
పుల అని పుండె వారు ౧౧౦౦౦, కట్టు మకరకపుండె వారు
ధారులు ౧౧౦౦౦, శత్రుసత్రు వధులులు యిం. చే
వారు ౧౧౦౦౦, దత్తులు శూర కిమల దాళింబు పుల
ములు, ఇత్తుకదళ మొదలగు పులములు పుచ్చుకాండు
మోక్షాక్షులు ౧౧౦౦౦, కిచ్చువేని నట్టుని బుగ్గినము
చేయువారు ౧౧౦౦౦, నకలత్రు వధులు విడిచిపెట్టు
బుక్కు మూలము పట్టి వారు ౧౧౦౦౦, శ్రీమద్రామాయ
కాయా ౧౧ ౦౦౦ రెండులక్షల పది యూరు పేలమండ
లంగమ! మూర్ఖులు యూరు బుగ్గినము వారు కలకత్త

93

యూరు దియూరు పేలు. ఇది గాక బసవేశ్వరుని యింకూ
దా పంక్తి అనుకూలము బుగ్గినము చేయు వారు మహేశ్వ
రులు ౧౧౦౦౦, ఇది గాక వారంగన లగల మూల యం
దు రులయిచ్చ అనుండు వారికి కావలసిన పదార్థములు
మాకు నడిపి పుచ్చువారికి మండలంగములు ౧౧౦౦౦, కిరరు
కాకి ౪౬౦౦౦౦ నాలుగులక్షల కిరు వచ్చి పేలమండ
మూర్ఖులకు ప్రబుధినము యూరూరూరూ నడుపురు
అనిన రులకనీవలచే యిం. చేయుచుండెను.

ఇదియును గాక ప్రబుధినము కిరకజంగ
మూర్ఖుల పట్టి పూవు వారు మది, వారికి కావలసి
నయిచ్చి కట్టులు గణనకు కనాభలము గా యిచ్చుచుం
డెను. శ్రీమద్రామాయ నిరవధికమ పుండె గణనము
యూరు వైకుంఠేశ్వరుల శాసనాభరణముల సమస్తం
మహేశ్వరులకు యిచ్చి కట్టులు నానంగుచు
బుద్ధుల శాయని వద్ద బసవేశ్వరు కు బంకనాయు
కలవము కిరపిం. కాని రులమును పావించు
చుండెను.

ఇది మొదలగు గాంధ్రులు.

బ్రది బసవేశ్వరుని కెక్కయగు నాగ లాం

బక కామారుడయినచెన్నుబసవేశ్వరి

చెన్నుబకనాయకుని శునకభా

వృత్తాంతము.

కళ్యాణమందు కామారక క్రియలను

నట్టిబ్రతుడు బాగిల్లు | అయ్యల కూర్చుచుండున
ట్టివాడట. కాగిమారులకులమందు బసవేశ్వరి అన
ప్రారావీశ్రమం బుండించి విడలు వీరశైవబీక్ష యుం
పడి అంగబంగముల బ్రక్తి నోసి విండుచు నిరహంభా
వమున్ను మారబ్రతులను చూచునచుండు దూర
మునుండి చేతుల జూగించు కాని ౧౨౨౨ వాంకర వాం
కరం బుకెనోను కెనిబసవేశ్వరుని చూచి చేతుల జూ
గించు చూపుంకగా, నోను మీనకులమగు కాగిమారుకు
లము వాడను, కెనియోరగా వాగవ్రచుంకగా బసవేశ్వరి
గుడు కెనినది.

కాగిమారు వాని కక్కయ్యల కెనినను. కెని
బసాది కెనిన చెన్నయలను ను, రబకబాల కెనిన
సుడివాళయ్య మావయలగాను ను, శెట్టికులబుడ
యిన శిరియాల శెట్టియల, యెటు వంటి వారిని కుల
ముయొందవచ్చునా! నన్ను ప్రక్క మకులము నోరు
యుళ్ళ వింటిన వాడనని యెటు వంటి కట్ట ప్రపలుకుట.
కెని. కూడల సంకరు బేవా యని భాసిన రచనము,
బసవన్న పాడినటు వంటి వాడై కక్కయగారి ప్రసా
దమునాకు యెన్నటికి నాధునిగు నాయని చూప
ట్టు కాని యుంకగా బకా నాకది నమునండు కక్కయ్య

గారి గలమాములనుంజి పిపి కక్క సాధనంబున

పికపెయకు చోసి కాని బయటికి కాగా కెనిబసవన్న

చూచి ఆపిపి కకానికి చక్క రోసి ఆమెయకును

విడిపించుక | అనకుప్పటంచెరుగున కట్టి ఆపి

పి కకానికి దుక్ర బాపము యెట్లుం బి కక్కయగారి

ప్రసాదము చోసి కాని వాగియ కక్కయగు నాగలాం

బకకు యెట్లనందున ఆమె నమయిన ప్రసాదమును

నాగలాంబక సేవించెను.

ఆ ప్రసాద ప్రభావము వలన కక్కనాగ

లాంబకకు గట్టము కెనిన చెన్నుబసవన్న కెనిగురుమూర్తి

కెని కక్కనాగ మట్టిగట్టమందు యుదయించు బస

వన్నగారి లో ఉపదేశము సుసాంధి చ కరిదండు

నాయకుడని పేరుకొని బ్రతులకు మహానుభావ శ్రీ

కెనిన మహా లక్ష్మీమను, యెట్ల శ్రమలను యె

చ్చుచుండెను.

బ్రకరిక కక్కయ్యల కెనిబ్రతుడు యాపి

కట్టపట్ట మాళాచీ శక్తి శాఖుద గ్గర సంబంధానికి బాకి

ప్రతి పట్టనకా యకం లో జంగలుల బా నాగిమారుచేస్తా

శి వనింకి కెనినాదు కెనిబ్రావము లావ్రంకగా బకానా

కది నము నందు ప్రలాప రాంబని గుడియందు శ్రీశ్రీవా

చారులివి విష్ణు ప్రశాంతము చేయుచుండగా మారి కెనిన

నిష్కృప్త కూర్చొన వలారముల సముద్రమునందు వా

శ్లాఘనండుచేత సప్త సముద్రములు యెకమయెను

కెనిచెప్పి.

కెనికు కక్కయ్యల కెనినది కెనివంటిదగు

కూర్చొనవారాత్రి శివుడు సంభారించి ఆశిరస్సు సురెడు

95

96

... మాంకయందు భరించెను. పాదుడు తనచేపుకుంకదా
తనెను. విష్ణు ప్రసరసంహితానుక్త హితార్థకశ్రుతులనే
రాక్షసుని వాల్మీకియై కృపా నమి నదిచెను. తనవైష్ణవ
చేష్టితగనుక తాడుకు కక్కయిరి తననది వరబ్రహ్మ
దుడు తనాశసంహిత ని సంహితముచేసి తలనిదర్శము
సుకష్టముగానిన వాక్త తలనిముఖము కర్మముఖముకని
భరించునవాక్త నక్షరుడు తనచేపురాతా యెనెను.

పాశదశావలారముందు ప్రత్యేనవాడు
తన శ్రీవైష్ణవ ప్రచేష్టన వాక్త. తాడుకు కక్కయిరి
నినది తనమాక్త కలున యాశచరుడు, పాశయెక్క
దశావలారములను వర్తచేసి తలవలారములు
భరించునాడు. తనచేపురాతా. తనచేపునిగూర్చివైష్ణ
వలయె నుప్రకారముల భరించుననట్లుచేపురాతా.
తనపక్షపాతమును యావలారములు వినరాదు. తలు
వరతప్రస్తావములను కార్తీకాశాచేయ కూడదా. తన
తగినంతలను పగరాశ కయ్యగారు తలవలారము
ని యావలారము నాడిచెను.

తనవైష్ణవములరాదు తన కక్కయిరి
నుమింపించు యావలారము విప్రనిగె తనారము
ముగా వాడువ వచ్చునా తనెను. తాడుకు కక్కయిరి
తననది. శివమూర్తిలను వాడువ వచ్చును తనవరాసు.
శివ తననది తావువెనది వాడువ వచ్చునా యెనెను.
శివమూర్తిలను చేసినది నిశ్చయము. తలవలార
నిదేహము నందు సాగరముల పడినది వరతరక
నాచే తలవలారము సవ్యావము గా ప్రవేశింపెను.
పాశ పాదులు యత్నము కరిగె తలవలారము వాని వాడువ వచ్చును.

97

వారి వాక్తములను పడవ? తప్రకారము గు ను ప్రవ
నమున్నది. తన కక్కయిరి చేష్ట నందున తప్రములు
తాడుకు బసవనెను పలుముక కక్కయిరి పాతము
గావచ్చి తలవలారము చే వరకు తలనిదేహము
తయము ప్రచుముగా తల ప్రవేశింపెను. తనవైష్ణవ
తాడుకు చూచి తనవలారము నకు కక్కయిరి,
కర్మించునని సారితము నది యె పంపెను.

బసవనెను వలయన ప్రవరగము
లలామ భక్తి గృహము నకు వానిముఖము గా ప్రవేశి
నవాక్త. ప్రకరక కక్కయిరి సంబంధమునకి యావలారము
లనాడి తలవలారము తలవలారము కాదున తన
తలము యత్నములందు భక్తి సంపత్తి సత్తెయ
యందు వికలము ముఖము గా ముండెను.

ప్రతి రింతవచ్చునాడు.

కూన పాండరాయ ని కథ.

చూడకే మందు కరువును తెనపట్టెను
 రాజరాజేంద్రుని కథ మంత్ర సంగాయకరిశయ
 మధురయవరాజు కూన పాండరాయని జయసునికని
 నివాహమై శివుడి శివము శివ బ్రహ్మ బాంధవ్యం
 శివబ్రహ్మని ఆచరించుచు మంగాయకరికి యాత్ర
 కారణమంతగా అనవలె యైన కూన పాండరాయ
 యుక్తుడై నుడికైవము శ్రవణుడైన నుజువ్రతని యైన
 సమస్తమై నుడికై నకు స్థాయుశకగా, మంగాయకరిశ
 యు వారిగురువు కయిన పిళ్ళనైన నాడుచు మంత్రము
 నకు వచ్చెయి నామని విని పాండరాయుంకల మనకెకుల
 కరుణింప అనమంత్రుని పిలిపించి, అరుజ్జూన సంబం
 భుడైన పిళ్ళనైన నాడు సంబంధముగా పిలిపించగా
 డిల్లనాది తోనే శ్రవణుని బుర్రులు చేసిన ప్రతిష్ఠ పోయి
 చమధురకు వచ్చి బసవిరాజును సేవ చేసెను.

అతయెట్లు పోలెదవగా కూన పాండరాయ
 భార్యయగు మంగాయకరిశని శరణము జంగయల
 సేవ చేసెడి. కూన పాండరాయ గురువుడైన శ్రవణులు
 విని అను పట్టెను 10000 పేజులకు అకవివృత్తి గలను
 ముఖయట వచ్చి యుంకగా ఆప్పుడు రాజు కయిన కూన
 పాండరాయకు విని వారి బ్రతుకను నకు సగియింప
 ప్రణామములు చేసి వినువించి నంతట ఆప్పుడు శ్రవ
 ణులు తినినది. బంపలస పిండాలుగా ననుసాక్షము
 చేయవలసినది. భార్య వ్రంధి నటు వంట నీవ్రదిరిగి
 బాకము పట్టెడి యుక్త ముకాదు. సంబంధముకాదు.

నీ భార్యయగు కూన ననుసాక్షి రాజు చేయవలెననిపలికి.

ఆప్పుడు అనభార్యయైన మంగాయకరిశ
 గారి పిలిపించు నంతట యాకౌతుకతతోన బిరుదు
 వ్రతములు బిచ్చ నాచి మేముంట. శిరస్సు వ్రంధగా నడు
 మకు సాదములకు పట్ట టిమల వ్రన్నెదం. రాజు వ్రయిన
 అరవీ అపి మురం వచ్చురా రాదు కాబట్టి మారు పా
 ముద్రి పట్టెనంతట నాను వచ్చుచెప్పెడి.

అప్పుడాజులు తెలిసికొని చూస్తూ
 తినితాళులాము విచారమునంబు రాజు వినుమను
 లో పని నికి రాగా గృహములు వ్రంధిన సమస్తమైనట్లు
 గురువుల వచ్చినాను తిని ననుసాక్షి రాజు చేసిరి.

అప్పుడు మంగాయకరిశ రాకయుంకినది
 చూచు అనుమనస్సున బుద్ధిశక్తి రాజు లోచెప్పెడి.
 నీ సలయగు మంగాయకరిశ శివంగముల యొకరినొక
 చేయ నున్నది తిని వింటు మి. వ్రదిని వ్రయ మూలు
 ని ప్రొక్కెను.

100

అందుకు రాజు బిరుదు కాపము చేసి
 కానిన పోకెట్లో విజ్ఞాని సంబంధుడైన పిళ్ళనయ నాను
 పిలిపించి యొక గుడిలో అనభార్యయంకగా తిరిగి
 లంగలయమునకు కాత్తుం పేరట బిచ్చ పట్టించెను.
 తిరుగి బిచ్చ పహించు గురితమున వాసుని యిచ్చ 18
 లెవేదేయంకి ఆప్పుడు ఆ విజ్ఞాని సంబంధులు యా
 బిచ్చుకొచ్చె యికా. నీవు నీయ రాజు హృదయము
 నందు బాబ్బు మహా పేద చేయి వేరని చెప్పి పంపిరి.

అప్పుడు ఆ బిచ్చు పోయి రాజు గారి హృ
 దయమందు బాబ్బు మహా పేద చేయ బంకగా

ఆ శ్రవణము వేళ్లును వలదున మందులు మ్రుమంత్రలను
 త్రులలను మంత్రములను నిలువక బడబాని నేహాల్చి
 సేర తాంబూలమును చుంకిగా తన పలు యగు సుంగాయ
 కరిగిని పింపించెట్లెను.

మూగు శుభ్రలనుంకిమే మగు యనుకారేను.
 నీగురు ప్రణామమునైనా నా సేర యనునిలువైనా నిశ్చేరము
 నిడినా చెప్పినా నాచట. ఆప్తుడు మంగాయ కరిగి తాను
 పోయి విన్నవించు, తానుగురు ప్రణామమునైనా నిశ్చేరమునను
 బంధమును పింపించుకవచ్చి ఆక్షుగు ఆక్షుగు మా నట్ల
 కయెట్లు ముక్తాంబుజంబుల మారయ సేర యనును
 నిలువ్రుమని తీర్చి వింబునాచట, ఆప్తుడు ఆప్తుని
 సంబంధులు తొలగి కరుణ యుంబు సేరగాలు చూచిన
 తోసెను.

ఆప్తుడు రాజుకు ఆర్థశరణులు కాంబడి
 యెరిను. అక్కడ ఆర్థ శరణులు వీగురు ప్రణామమును
 లకాంబాచేయ వలసినది. తన చెప్పినాచట జయములు
 తానుకొనము తాళ్లుగా తగలసిన నామన మి యుమం
 పహాల్చిన జయెరిను. ఆప్తుడు రాజు వీరిచేత కాదు మా
 పూర్తి దయచేయమని ఆప్తుని సంబంధుల వారిని
 తోసెను. ఆప్తుడు వాడునియిన ఆర్థ శరణులు నకు తన
 సేరగాలు నుంబు తగలసెను. ఆప్తుడు దేహాచంబయ
 ను కాంబంబునది.

ఆప్తుడు రాజు చూచు నామనాగ్రామ తోసెను.
 రాజుగురు ప్రణామమునైనా త్రవణులు తాను మనము నాకు
 మూషణమేమి కయె ప్రాల్మికాదు మా కిమా దమంత్ర
 ము మహిమ చూడ వేసెను. తన సంత్రములగా చీట్లు

వలె సేవారు చుంకిన నామనాగ్రామ తానుకు తల
 మంత్ర లోకముల చీటి నామన మునిగి పోయెను.
 యీ ఆప్తుని సంబంధులు వలె సేవారు త్రవణులను
 చూపముగా నీళ్లుకు యె మర కరిగిపోయి నామనాగ్రామ
 నేరింగల యమును చూచెను.

ఆమహా లక్ష్మీని ముఖములు చూచుచు కని
 యిరి. ఆప్తుడు ఆప్తుని సంబంధులు కనికరా. తన కెని
 యు తయెను. తాను వీరినయి తే గూని చక్కగా
 చేయమ నాచెప్ప నాచట ఆ శ్రవణులె యె తరలెను
 లాగు ప్రణామముని యెవేరి సుంకియె తయెవలకాదు
 కెనెతెలు ముక కెనిగి గణా. మా సుంకితాదు. మారేవక
 చెయివెరిన నాచెప్పిరి. తొడుకు ఆప్తుని ముక కెనికరా
 మా సుంకి చక్కగా కెయి తే మాకు శక్తి యెనుని ఆక్షిగిరి.

ఆప్తుడు శ్రవణులు యె మనిరనగా ప్రణామ
 లుకనీవచ్చిన గూని పాప్తనాగిగా యుంకిన మాలులు
 మూడు శక్తులు ముల మూల సంగులు ము, సేవకులును,
 తామూళ్లును యెవలెను ముకాకి గుంంం తొలగిం
 తిని చూలానికి వేయ వలసినదని పరికిరి.

ఈమూ ట్రమూణం తని రాజు సముద్రి
 మందు పత్రకలు వలెసి యెయిని చెప్పినాచట ఆర్థ
 ప్రకారము ప్రాల్మిక పత్రకలును వలెసి యెచ్చిరి. ఆకాల
 మందు యెనుమకు ముసం సాగి కే బంగారము కెయ
 నట్లుగా ఆప్తుని సంపన్నులు కేం నామనాగ్రామ తని
 రాజు మూలయె మందు తనినాచట నే గూనుమె
 కూన సాంక్షికోనామను పోయిగా తని సాదర్శ సాం
 క్షికోనామ ముక తనిను.

102

101

రామరాజేంద్ర! ఎకరశసులంగమువేడు. బకబసవన్న
యందులూ కలంగముద్రయన్నది. ఆనెచ్చెప్పను. ఆప్ర
కుశివృషభమును పూజ చేసి డిదకము పావముచేయ
వలెను. ఆని యంతగా ప్రసాదని యాశీర్వాదులగుం
యముచేసెను.

ఆప్రకులంగమువేడు ఆనితంగరంతునిన
ములువు పవనమువేడును. ఆప్రకులంగమువేడును
వేదన మరయుక వృషభముకనవేడును. ప్రసాదమును
కువేదములనురానింగు యా శివములంగముకలదా
యని ఆశీర్వాదమునవేదములు శలవి వాకాలినుసారము
వసుధేశరాయనికి చెప్పుచుంకిరి. ఆబసవన్నకంగ
యందులంగము వున్నది. ఆంగమధర్మముందు త్రైలు
కప్రసంబాశమునవిది.

శ్లో:- అంగమధర్మజగత్పరమం, త్రైలుకప్రసంబాశము
అంగములూపం పరంనాస్తి, అనాస్తింగమప్రభావముచే
వియోగమగ్రహియత్రం, యానసశబ్దమునాశం,
అదేకంగమధర్మక్రం, అంగశబ్దమునాశం

ఆనునట్టి అంగములంగగా బసవన్నకంగము
నాదులంగము వున్నది. ఆంగమధర్మముందు ఆనాశ
కాంత్ర ప్రవర్తించుములుకల వై. మరన్నిగూళముపం
యెనబసవం కంగమునాదు సకలమ్రమ | రగణాలు
వుందురు.

ఆశయప్రకారమున ఆప్రకుబోధించు
నికరి గాంచు యందు నాగలుకము, నాగగణము,
గురువులువుందురు. నానియందు దేవలీక బోధగణ
ములుందురు. వేపుసుడియందు పాశ్చాత్య పరమ

శవరులుందురు. కాములయందు యందురు, నా
రదులుందురు. గాంచునాకు జూరి యుండు బూరకు
లుగ శుయందు దేవతలువుట్టుచుందురు. ఇటు
వంట నాదీనికు శివని గొంగు యుండును. ఆశ
వుడి ప్రసాదక ప్రసాదక వల్ల డొంగు యుండును.
ఆని దేవశంకలూ దేవశంకలూ చెప్పెదరు. ఆని
ప్పినందున వసుధేశరాయ కు బసవేశవనియం
దులంగము ఆను గ్రహము పడరానినని శీత్ర బ్రాహ్మ
య సాక్షాంగబోధకమ్రమాటిమెనాని ఆకాదము
లనుమరచి యుండుగా, ఆప్రకానాదీనికు
శురుకుమపము ఆయి వసుధేశరాయనికి ప్రబోధ
దర్శయడై లూలగకుంకి వస్తువు దేవత్రాయాశుం
పకపై యుష్మంగము చేసి నాదీక్షకంపకరణంవి
లంగములూ వింగముందు ముక్కుకు ఆగుదునని
వసుధేశరాయనికి ఆను మిషయప్రీతినినామము
పట్టిత్రగురువు యెననాశీర్వాదముకు పగిలును. ఆప్రకు
లంగమును ఆర్జింబనకను మధ్య బుద్ధినుంకి యుండు శరీరాలు
పశుపశులు ఆయి యెంతో లోకబూ వేములమరలు ప్రబుర
కితుక జ్ఞానములూ జంగమ ప్రబుద్ధి ఆబాల్మినంగము
నాదు నిశ్చయముగా నుండును.

ఆప్రకునుంకి ఆని మధ్యదేవతయను పేరుకు
నినబామెను. ఆమరవసుధేశరాయనియే శ్మనుంకిన
ప్రభాసులమం ప్రబు బామరంగబలంబు లయినాశీర్వా
వారందరు ఆని మధ్యయప్రీతిని శివాలయము నుకట్టం
బు సువరకళశాలు పట్టింబు ఆగుడికే సేవించుకుండా
మంత్రక ప్రాణంబు లాంశునీయిరి.

107

106

ఆపైనుకొని మధ్యలో బడికి బడికి అంత్రం

ఆయి యిద్దరింగమునందు నేరముని చేతనోసంత్ర
ము ఆయి యింకెను. ఆమానకుకాని దేవతలకు ఆ
స్థలమందు గంగ యిగోగు పూర్ణావస్థయందు గల
మామందు నిలబడి పూజా నివాసములు సుంకగా ప్రభు
దేవత యిచ్చి గంగ యిగోగుకి అంగములను బాధిం
108 బాధించిన నేమింటి. నేని ఆనిమిషయ్య ప్రదేశమున
కు పురికి అంగము లాకుకర స్థలమందు నేనిమిషయ్య లాకు
చేసికాని పేదగుండ్రము పేద్రాత్రయందు లానేకుగ
చేసికాని యుండగా ఆనిమిషయ్య అంగము లుండు
కడల అంగమునందు చేరి నట్లు కనిపించునది.

ఆది మానవాస్తి పరశ్రీలు ఆనియందు
యుండగా ఆపైను ప్రభుదేవతలచే అంగముల నారా
కానికి అంగము చేతనోసంత్ర పూస్తి పరశ్రీలు లాకు
లాకుకర స్థలమందు యుండిన అంగముల ఆనిగిం
చుకాని, శ్లోకము - (శ్లోకం)

ఆనారాగు నునమర్చి లో నట్లద అంగమి వన
మూనాగుగమత్తే ప్రతిక్షంప ప్రసాదకం,

ఆనునట్టి అంగము లుండు ప్రభుదేవత లాకు
అంగమునందు చుక లానే కైవసువు ఆయి ఆ అంగ
ములైన, గురువు శిష్యులు లానే ఆని ఆత్మ సేవ
ము లా ఆ పరిమళము నిష్కరామి శాపిడునికి యిద్ద
అంగము ఆ పరిమళము, బాధించును శిష్యులమి
శాపిదేవరు, ప్రభుదేవరు కల్యాణానికి వేషెను.

ఆకల్యాణమందు బసవనమిదలకాని
ప్రభాతము ప్రభుదేవతల అనియూ ఆనాదేశము

109

ఆనిమిషయ్యగోగుకి గురువు ఆయి నవాదాయెను. ఆ ఆ
నుమిషయ్యగోగుకి అంగము ప్రభుదేవతకు గురువు ఆ
యెను. ఆ అంగము ప్రభుదేవత చేసిన పనమిదల
యిన పకల ప్రభుదేవతకు మహా జ్ఞానము గురువు
ఆయెను. శివానుభావ నినుకుండు ఆనిమిషదేవత
స్తోత్రము నుచేయుచు ముఖము గామంకెను.

మడి వాళయ్య, మరనయ్యగోగు
కథా వృత్తాంతము

సంప్రదించిన ప్రశంసనందు మడివాళయ్య
మారయ్యగారు శబుకకాయ ముందు అంగములదా
నేరము చేయుచు సుంకగా కల్యాణము నకు బస
వనమిదల యిన ప్రభుదేవతలములు వచ్చిరి. ఆ వార్త
ని అనభక్తికి ప్రత్యుమమైన వానినెవరేయి
దును, ఆనునట్టి భక్తి లో బంగారు ల బద్ధములు
చేయవేసెను ఆను యు బుద్ధి కల్యాణము నకు వచ్చు
చుండగా దుష్టము నందు బసవదే ఆనది ఆత్మ గంపనది.
ఆపైను మా గానానికి కుంకా శివుని భాగము పోసిగా
లకు నదికిండు భాగము లగాచేరి దారి యిచ్చినందున
మడివాళయ్య మారయ్యగారు నదిని దాటి పూర్ణముం
డగా ఆకరిక మండిన జనుల స్తోత్రము చేయుచుంకిరి.

110

ఆపైను మడివాళయ్య మారయ్యగారు
కల్యాణము నకు వచ్చిరి. బసవనమిదల గురువు లానుల
బద్ధము చేసి ఆకరిక అనకు లకాయకా లో బంగారు
లకు అర్పించుచు బద్ధులగా యనిక పట్టుకొని మూల

అన్నింటినీ జయించి రాజులకు సేవలను చేయించుకొను
డివాళయి మానయగారు చమభక్తి ప్రకాశము
మెరుస్తూ యుండుననుభవమునకు.

పాలకొండకి సోమనారాధులకు గెలవన కట్ట.

పాలకొండకి తోగరమందు అప్పురామకే
వయస్సభార్యమహదేవి యనునామె యొక కుమారుడు
పాలకొండ సోమనారాధుల కట్టకూరి సోమదేవుని లోని
తంగా పోతాడు నుసాగించి వారి ఆజ్ఞనుంకిల్చుటయ
నమహాశివశుభ సభకు వచ్చినను సోమదేవుని చేయు
ముకుళుని నేను నేననిగానోట ప్రతాపవతుడల
యన ఆరువది నాలుగు శేలములు నడిపించమని నీవును
ముచేసికాని యాగముల నిజాపమునుంకి ఆరు
వది నాలుగు శేలములు శివాగారు యుక్తముగా నడిపిం
చుచుండగా గణపరామరాజు జగదీశులైన అనేకాదు
సమీపమందు శివుడు సోమనారాధులకు తంగములం
కిలొచ్చిన భూమి అయిన నొకచోటను. అప్పుడు రాజు-ఆ
శ్చర్యపడినవాడై అనేకాదు అనుభవములకు ప్రాంత
తంగములను యొన భూమిని అచ్చ పాలకొండకి తోడునె
తంగములను యొన భూమిని అచ్చును.

అప్పుడు సోమనారాధులకు శేలము అయిం
చుచుండగా యా అనభక్తి వాసాని పొందెనని వ్రాశు
నిని దిక్క నాకొనమందు వైష్ణవులు అచ్చును వచ్చుల
మహాశుభ కుశాస్థులము, నెయిలకురికి శాస్థులము
వచ్చులు వారిను అని పాలకొండ సోమనారాధులకు

చెప్పిరి. పంపించునందు సోమనారాధులకు అనిగతా
పాలకొండకి మా కష్టము కుష్ట వచ్చు నీవెల్లములు మా
నెయిలకురికియొకరిక వచ్చిని. పోలు కుష్ట శాస్థులు,
నెయిలకురికి శాస్థులు పోలియును, పాలకొండ శాస్థు
లనుంకి పుట్టి శివాగారు చెప్పి పంపెను.

అప్పుడు సోమనారాధులకు, నెయిలకురికి శా
స్థులు వారు అంతరికినుంకి అచటనే శివ వజ్రాలను
రాజు భీమ యెంటి చూడగా నీ నారాధములకు
సోమనారాధుల. ఇకరిక సోమనారాధులకు శేలసం
పాదన అచటనే పాలకొండకి తోడునె వచ్చి గామము
నాడు ముఖముగా నుంకిరి.

ఇది నాల వర్ణనము.

సంపూర్ణము.

Copied by: K. Jayaram Rao.

9.1.1961.

Compared by: —

(1) — K. Jayaram Rao.

(2) — K. Jayaram Rao.